

Život Cirkvi

Ročník 20

2/2013

Prezident Gašparovič prijal predstaviteľov cirkví

str. 13

Svätá stolica udržuje plné diplomatické vzťahy so 179 štátmi

str. 8

Stretnutie severoamerických a európskych biskupov vo Svätej zemi

str.10

Trojkráľovské variácie

Od „Troch kráľov“ chodím požeňovať domy, zaradom, všade, kde otvoria. Niekde na chvíľku, viac sa zdržíme u tých, s ktorými sa menej vídame v kostole. Keď ľudia majú medzi sebou kňaza, ich reakcie bývajú dvojaké. Jedni sa chcú podeliť o svoje radosti a starosti. Druhí chcú nejako dokázať či ospravedlniť svoj náboženský život. Aby ukázali, že sú zainteresované v obraze a aj na Cirkvi im veľmi záleží, najčastejšie začnú s témou nejakej mediálnej kauzy. Tvrdia síce, že oni tomu nerozumejú a radi by sa spýtali na názor, vzápätí však majú hotové odpovede. Presne také, aké ponúkajú médiá, ktorým Cirkev leží skôr v žalúdku, než na srdci. Púšťať sa do argumentov a protiargumentov niet kedy a väčšinou nemá význam. Podstatné je odhaliť hlbšiu príčinu, prečo sa ľudia nechajú tak zanietene vyhecovať za jednu alebo druhú stranu. Je to známa zákonitosť projekcie, ktorú krásne ilustruje stretnutie proroka Nátana s hriešnym kráľom Dávidom. Začal mu hovoriť o chudobnom pastierovi a jeho jedinej ovečke, ktorú mu bohatý človek vzal a zabil. „Kto to urobil, je hodný smrti“, volá za spravodlivosť horliaci Dávid. „Ty si ten človek“, otvára mu oči prorok. Aj v prípade horúcich diskusií o cirkevných problémoch je skôr dôležité pomôcť týmto pseudohorlivcom objaviť, že „ty si ten človek“. Ty si plný bezprávia a hriechu a aby si vyznel ako spravodlivý, veľmi rád sa rozčuľuješ nad nespravodlivosťou a zastávaš utláčaného, či už za takého považuješ jedného alebo druhého, na základe svojej vlastnej skúsenosti, alebo ti to tak namaľovali médiá. Myslíš si, že ak sa staviaš na stranu spravodlivého, si aj ty spravodlivý. Tento problém je oveľa širší. Mechanizmus zakrývania a obchádzania vlastnej biedy a nespravodlivosti nefunguje len keď ide o údajné finančné machinácie v Cirkvi, kňazstvo žien a vysviacky homosexuálov či iné povinné súčasti proticirkevného menu. Vidíme ho aj tam, kde by sa mal tvoriť kvas Cirkvi, na rôznych stretnutiach a cirkevných podujatiach. Ako radi a zanietene diskutujeme, čo všetko „by sa malo“, čo všetko „by oni mali“ a ako ťažko je dosiahnuť, aby sme sa aspoň pár minút pomodlili.

Nápadne často sme svedkami zanietenej diskusie o koncile, že nežijeme podľa jeho ducha, lebo vraj nedávame v Cirkvi dost priestoru laikom. Treba povedať, že ho nežijeme skôr preto, lebo podľa koncilu neformujeme laikov. Väčšina z tých, čo sa považujú za horlivých kresťanov a veľmi radi by v Cirkvi rozhodovali a všeličo menili, majú problém ráno a večer sa pomodliť aspoň Otčenáš a Zdravas. O tom, čo je Cirkev a aké je jej poslanie majú čisto sociologické predstavy a podstata im úplne uniká. Keď sa ich spýtate, o čom bolo evanjelium poslednej nedele, len zriedka a ťažko si spomenú aspoň na jeho tému. A keď sa ich spýtate aj na to, čo pod jeho vplyvom a v jeho sile za ostatné dni zmenili vo svojom živote, začnú si vymýšľať ako zaskočení školáci. Zdá sa, že ako prvý krok treba načisto strhnúť toto kliše, v ktorom sa navzájom udržiavame vo falošnom dojme akýchsi aktívnejších kresťanov.

Keď sa Benedikt XVI. na polnočnej omši dotkol v homílii veľkých sociálnych problémov ľudstva, nerobil veľké výzvy. Obrátil sa na veriacich otázkou, ktorá vedie k vytriezveniu, o akom sme práve hovorili: „Máme skutočne miesto pre Boha, keď sa snaží vstúpiť k nám?“, pýta sa pápež. „Máme pre neho čas a miesto? Nie je to snáď sám Boh, ktorého odmietame? Začína to tým, že nemáme preňho čas. Čím rýchlejšie sa môžeme pohybovať, čím účinnejšie sú prostriedky, ktoré nám majú šetriť čas, tým menej času máme. A Boh? Otázka, čo sa jeho týka, sa nikdy nezdá naliehavá. Náš čas je už plne vytážený. Má Boh nejaké miesto v našom myslení? Aj keď sa zdá, že Boh klope na dvere nášho myslenia, treba ho poslať preč nejakým rozumovým argumentom. Za rozumné teda považujeme len myslenie, pre ktoré je „hypotéza Boha“ čímsi nadbytočným. Niet tu preň miesta. Ani v našich citoch a vôli nie je preňho miesta. Chceme samých seba, chceme veci, ktorých sa možno dotýkať, šťastie, ktoré možno zakúšať, chceme úspech našich osobných plánov a zámerov. Sme celkom naplnení samými sebou, takže v nás nezostáva pre Boha žiadne miesto. Preto v nás niet miesta ani pre druhých, pre deti, pre chudobných“.

Na Zjavenie Pána Benedikt XVI. veľmi jasne pomenoval aj podstatu proticirkevných kampaní: „Kto žije a hlása vieru Cirkvi, v mnohom nie je konformný s dominantnými názormi ani v našich časoch. Agnosticizmus, ktorý dnes široko vládne, má svoje dogmy a je extrémne netolerantný vo vzťahu k všetkému, čo spochybňuje jeho kritériá“. Preto povzbudzoval do odvahy: „Kto sa bojí Pána, nemá strach z ničoho. Božia bázeň oslobodzuje od strachu pred ľuďmi. Robí človeka slobodným.“ Pápež tým nepriamo reagoval aj na novodobé podoby niekdajšieho Mierového hnutia katolíckych duchovných *Pacem in terris*“ teda na tých, čo by aj dnes chceli mať za každú cenu „*pacem in terris*“, pokoj na zemi. Na ich adresu povedal: „Aj nástupcovia apoštolov musia počítať s tým, že budú opakovane bití, aj keď moderným spôsobom, ak neprestanú nepochybným a jasným spôsobom hlásať evanjelium Ježiša Krista. Vtedy môžu byť šťastní, že boli uznaní za hodných znášať pre neho potupu.“

Cez vianočné sviatky povedal pápež veľa hlbokých myšlienok. Tak by sa žiadalo rozmeniť ich na drobné! Najmä „diagnózu stavu ľudstva“, prednesenú diplomatom, akreditovaným pri Svätej Stolicy. Prichádzam však k záveru, že ľuďom treba najskôr pomôcť nadviazať a udržiavať živý vzťah s Bohom. Inak by sme zostali opäť len pri pekných teóriách, ktoré by však nemali vďaka komu reálne fungovať v živote. Nie samotné princípy prinesú pokoj, spravodlivosť či obnovu v Cirkvi, ale život s Bohom, od ktorého sú tieto princípy odvodené. Napokon práve o tom je aj podstata Vianoc, Boh mení a zachraňuje svet cez malé Dieťa, ktoré je jeho Synom.

RV, Marián Gavenda

Benedikt XVI. vysvätil štyroch nových biskupov

Vatikán 6. januára (TK KBS) - 6. január, je podľa Juliánskeho kalendára začiatkom slávenia Vianoc. V Katolíckej cirkvi je slávnosťou Zjavenia Pána a vo Vatikáne je spojený s vysviackou 4 nových biskupov Benediktom XVI. v Bazilike sv. Petra.

Mons. Angelo Vincenzo Zani, sekretár Kongregácie pre katolícku výchovu;

Mons. Fortunatus Nwachukwu, Apoštolský nuncijs v Nikaragve;

Mons. Georg Gäwin, prefekt Pápežského domu;

Mons. Nicolas Henry Marie Denis Thevenin, Apoštolský nuncijs v Guatemale.

Homília Benedikta XVI. počas slávnostnej svätej omše:

Milí bratia a sestry! Pre modliacu sa a veriacu Cirkev sú mudrci z Východu,

ktorí, vedení hviezdou, našli cestu k betlehenským jasliam, len začiatkom veľkého putovania, ktoré sa vlnie dejinami. Preto liturgia číta evanjelium, ktoré hovorí o ceste mudrcov súčasne so žiarivými prorockými videniami Izaiáša 60 a 72. žalmu, ktoré odvážnymi obrazmi ilustrujú putovanie národov do Jeruzalema. Tak ako pastieri, ktorí ako prví hostia novonarodeného dieťaťa ležiaceho v stajni, zosobňujú chudobných Izraela a vo všeobecnosti pokorné duše, ktoré vnútorne žijú veľmi blízko pri Ježišovi, podobne ľudia, pochádzajúci z Východu zosobňujú svet národov, Cirkev pohanov – teda ľudí, ktorí sa v priebehu všetkých storočí vydávajú na cestu k betlehenskému Dieťaťu, klaňajú sa v ňom Božiemu Synovi a padajú pred ním na kolená. Cirkev nazýva tento sviatok „Epifániou“, zjavením sa Boha. Ak sa pozeráme na skutočnosť, že od tohto začiatku ľudia zo všetkých kontinentov, zo všetkých rozličných kultúr a všetkých možných spôsobov myslenia a života sa vydali a stále sa vydávajú na cestu ku Kristovi – môžeme skutočne povedať, že toto putovanie a toto stretnutie s Bohom v Dieťati je „Zjavením Božej dobroty a jeho lásky k ľuďom“ (porov. Tit 3, 4).

Pokračujeme v tradícii, ktorú začal blahoslavený pápež Ján Pavol II., a sviatok Zjavenia Pána slávime aj ako deň biskupských vysviacok pre štyroch kňazov, ktorí odtiaľ budú v rozličných úlohách spolupracovať na úrade pápeža v úsilí o jednotu jedinej Cirkvi Ježiša Krista v pluralite miestnych cirkví. Spojivo medzi touto biskupskou vysviackou a témou putovania národov k Ježišovi Kristovi je tu evidentné. Biskup má úlohu nielen kráčať na tomto putovaní spolu s inými, ale má ísť na ňom popredu a ukazovať cestu. Chcel by som preto v tejto

liturgii uvažovať spolu s vami ešte aj o konkrétnejšej otázke. Na základe toho, čo vyrozprával evanjelista Matúš, si môžeme zaiste urobiť určitý obraz o tom, akým druhom ľudí asi mohli byť tí, čo sa, sledujúc hviezdou,

vydali na cestu, aby našli toho Kráľa, ktorí nielen pre Izrael, ale pre celé ľudstvo mal založiť nový druh kraľovania. Akým druhom ľudí teda boli títo mudrci? A položme si aj ďalšiu otázku: či napriek rozdielu čias a úloh možno, vychádzajúc z tejto udalosti a vidieť v nej niečo z toho, kým by mal byť biskup a ako by mal naplňovať svoje poslanie.

Ľudia, ktorí sa vtedy vydali na cestu do neznáma boli v každom prípade ľuďmi nepokojného srdca.

Ľudia podnecovaní znepokojujúcou túžbou po Bohu a po spásu sveta. Ľuďmi očakávaní, ktorí sa neuspokojili svojím zabezpečeným životom a svojím asi uznávaným spoločenským postavením. Boli hľadačmi väčšej skutočnosti. Boli asi učeními ľuďmi, ktorí mali dobré vedomosti o hviezdach a pravdepodobne mali aj filozofickú formáciu. No nechceli iba vedieť mnohé veci. Chceli vedieť predovšetkým jednu podstatnú vec. Chceli vedieť, ako sa možno stať ľudskou osobou. Preto chceli vedieť, či Boh existuje, kde a aký je. Či sa stará o nás a ako ho my môžeme stretnúť. Nechceli mať len veľa vedomostí. Chceli spoznať pravdu o nás, o Bohu a o svete. Ich vonkajšie putovanie bolo vyjadrením ich vnútornej cesty, vnútorného putovania ich srdca. Boli ľuďmi, ktorí hľadali Boha a v konečnom dôsledku boli na ceste k nemu. Boli hľadačmi Boha.

Tým však dochádzame k otázke: akým má byť človek, na ktorého sa vkladajú ruky pri biskupskej vysviacke v Cirkvi Ježiša Krista? Môžeme povedať: mal by byť predovšetkým človekom, ktorého záujem je zameraný na Boha, lebo len vtedy sa skutočne zaujíma aj o ľudí. A mohli by sme to povedať aj naopak: biskup má byť človekom, ktorému ľudia ležia na srdci, ktorého sa dotýkajú udalosti ľudských osudov. Má byť človekom pre druhých. No takým môže byť skutočne len vtedy, ak je človekom, ktorého si podmanil Boh. Ak sa pre neho nepokojné hľadanie Boha stalo aj nepokojným hľadaním jeho stvorenia, človeka. Podobne ako mudrci z Východu, ani biskup nemôže byť len človekom, ktorý si koná svoje zamestnanie a nechce nič viac. Nie, on musí byť pohltený Božím nepokojom o osudy ľudí. Musí, takpovediac, myslieť a cítiť spolu s Bohom. Nie je to len človek, ktorý nosí v sebe základný nepokoj po Bohu,

ale tento nepokoj je účasťou na záujme Boha o nás ľudí. Pretože Boh sa zaujíma o nás, prichádza ku nám, až do tajne, až na kríž. „Hľadal si ma a unavený si si sadol, vykúpil si ma obetou kríža, nech toľké úsilie nie je márne“, modlí sa Cirkev v Dies irae. Nepokojná túžba človeka po Bohu a Božia po človeku musia nedať pokoj biskupovi. Na toto myslíme keď hovoríme, že biskup musí byť predovšetkým mužom viery. Pretože viera nie je nič iné ako byť vnútorne zachytený Bohom, a to je stav, ktorý nás vedie cestami života. Viera nás vovádza do stavu, v ktorom sme zachytení nepokojnou starostlivosťou Boha a robí z nás pútnikov, ktorí sú vnútorne na ceste k pravému Kráľovi sveta a jeho prísľubom spravodlivosti, pravdy a lásky. Na tomto putovaní má biskup kráčať popredu, má byť tým, čo ukazuje ľuďom cestu k viere, nádeji a láske.

Vnútorne putovanie viery smerom k Bohu sa odohráva predovšetkým v modlitbe. Svätý Augustín raz povedal, že modlitba v konečnom dôsledku nie je nič iné ako napĺňanie a zakotvenie našej túžby po Bohu. Na miesto slova „túžba“ by sme mohli použiť aj výraz „nepokoj“ a povedať, že modlitba nás chce vytrhnúť z nášho falošného pohodlia, z našej uzavretosti do sveta viditeľných a hmatateľných vecí a naplniť nás nepokojom po Bohu a tak nás súčasne urobiť otvorenými a zaujímať sa jeden o druhého. Biskup ako Boží pútnik, musí byť predovšetkým človekom, ktorý sa modlí. Musí žiť v neustálom vnútornom kontakte s Bohom; jeho duša musí byť dokorán otvorená pre Boha. Svoje ťažkosti, ako aj ťažkosti druhých, i svoje radosti a radosti druhých má predkladať Bohu a týmto spôsobom vytvárať kontakt medzi Bohom a svetom v spoločenstve s Kristom, aby tak Kristovo svetlo žiarilo vo svete.

Vráťme sa k mudrcom z Východu. Boli aj a predovšetkým ľuďmi, ktorí mali odvahu, odvahu a pokoru viery. Prijat' znamenie hviezdy ako pokyn vykročiť a putovať, to chcelo odvahu. Vykročiť do neznáma, neistoty, na cesty, na ktorých boli nebezpečenstvá a nástrahy. Môžeme si predstaviť, že rozhodnutie týchto ľudí vyvolalo výsmech: úškl'abok realistov, ktorí sa mohli iba smieť z fantázií týchto mužov. Kto s vydá na cestu a riskuje stratiť všetko na základe takýchto prísľubov, ten sa mohol javiť iba ako smiešny. No pre týchto ľudí, vnútorne dotknutých Bohom, bola cesta podľa božských náznakov oveľa dôležitejšia než mienka ľudí. Hľadanie pravdy bolo pre nich dôležitejšie ako výsmech sveta, zdanlivo inteligentného.

Ako v takejto situácii nemyslieť na úlohu biskupa v našich časoch? Pokora viery, veriť spolu s vierou Cirkvi všetkých čias, opakovane naráža na dominantný názor tých, čo sa držia len toho, čo je viditeľne isté. Kto žije a hlása vieru Cirkvi, v mnohom nie je konformný s dominantnými názormi ani v našich časoch. Agnosticizmus, ktorý dnes široko vládne, má svoje dogmy a je extrémne netolerantný vo vzťahu k všetkému, čo spochybňuje jeho kritériá. Preto odvaha čeliť dominantným prúdom je dnes zvlášť naliehavo potrebná pre biskupa.

Musí byť hrdinský. A takáto odvaha či sila nespočíva v násilnom, agresívnom útočení, ale v tom, že sa nechá urážať a dokáže čeliť kritériám dominantných mienok. Odvaha zostať pevne na strane pravdy sa nevyhnutne vyžaduje od tých, ktorých Pán posielal ako baránkov medzi vlkov. „Kto sa bojí Pána, nemá strach z ničoho“, hovorí Kniha Sirachovcova (34, 16). Božia bázeň oslobodzujú od strachu pred ľuďmi! Robí človeka slobodným!

V tomto kontexte mi prichádza na myseľ jedna epizóda z počiatkov kresťanstva, o ktorej hovorí svätý Lukáš v Skutkoch apoštolov. Po vystúpení Gamaliela, ktorý odrádzal od použitia násilia voči rodiacemu sa spoločenstvu veriacich v Ježiša, veľrada zavolať apoštolov a nechala ich bičovať. Potom im zakázala kázať v mene Ježiša a prepustila ich na slobodu. Lukáš pokračuje: „A oni odchádzali z veľrady natešení, že boli uznaní za hodných znášať potupu pre toto meno. A neprestávali deň čo deň učiť v chráme i po domoch a zvestovať Krista, Ježiša“ (5, 40-42). Aj nástupcovia apoštolov musia počítať s tým, že budú opakovane bití, aj keď moderným spôsobom, ak neprestanú nepochybným a jasným spôsobom hlásať evanjelium Ježiša Krista. Vtedy môžu byť šťastní, že boli uznaní za hodných znášať pre neho potupu. Samozrejme že chceme, tak ako apoštoli, presvedčiť ľudí a v tomto zmysle si získať súhlas. Samozrejme že neprovokujeme, naopak, pozývame všetkých vstúpiť do radosti pravdy, ktorá ukazuje správnu cestu. Avšak súhlas dominantnej mienky nie je kritériom, ktorému by sme sa podriaďovali. Kritériom je on sám: Pán. Ak obhajujeme jeho vec, vďaka Bohu vždy získame nových ľudí pre cesty evanjelia. Avšak nevyhnutne budeme aj prenasledovaní od tých, ktorých život je v protiklade s evanjeliom, a vtedy môžeme byť vďační, že sme boli uznaní za hodných mať účasť na Kristovom utrpení.

Mudrci nasledovali hviezdu, a tak prišli až k Ježišovi, k veľkému Svetlu, ktoré osvecuje každého človeka, prichádzajúceho na tento svet (porov. Jn 1, 9). Ako pútnici viery sa samotní mudrci stali hviezdami, ktoré žiaria na nebi dejín a ukazujú nám cestu. Svätí sú pravé Božie súhvezdia, ktoré osvetľujú noci tohto sveta a vedú nás. Svätý Pavol v Liste Filipanom povedal svojim veriacim, že majú žiarit' vo svete ako hviezdy (porov. 2, 15).

Milí priatelia, toto sa týka aj nás. Týka sa to predovšetkým vás, ktorí budete v tejto chvíli vysvätení na biskupov Cirkvi Ježiša Krista. Ak budete žiť s Kristom, nanovo s ním spáť v tejto sviatosti, vtedy sa aj vy stanete mudrcmi. Vtedy sa stanete hviezdami, ktoré kráčajú pred ľuďmi a ukazujú im správnu životnú cestu. V tejto chvíli sa tu my všetci za vás modlíme, aby vás Pán naplnil svetlom viery a lásky. Aby sa vás dotkol tento nepokoj Boha o ľudí, aby všetci zakúšali jeho blízkosť a prijali dar jeho radosti. Modlíme sa za vás, aby vám Pán vždy dával odvahu a pokoru viery. Prosíme Máriu, ktorá mudrcom ukázala Kráľa sveta (Mt 2, 11), aby ona, láskavá Matka, ukázala Ježiša Krista aj vám a pomáhala vám byť ukazovateľmi cesty, ktorá k nemu vedie.

Amen.

Preklad: Mons. Marián Gavenda/ foto RVCZ

Benedikt XVI. pred modlitbou Anjel Pána

Vatikán 6. januára (TK KBS) - Niekoľko tisíc pútnikov z celého sveta sa zhromažďilo na Námestí sv. Petra, aby sa spolu so Svätým Otcom pomodlilo poľudňajšiu modlitbu Anjel Pána. Keďže predpoľudňajšia slávnostná svätá omša trvala o niečo dlhšie ako sa pôvodne predpokladalo, Benedikt XVI. predniesol príhovor z okna svojej pracovne s niekoľkominútovým oneskorením. V príhovore sa zameral na udalosti spojené s dnešnou slávnosťou Zjavenia Pána:

Drahí bratia a sestry, dnes slávime Zjavenie Pána, jeho zjavenie sa národom, kým mnohé Východné cirkvi, riadiace sa juliánskym kalendárom, dnes slávia Vianoce. Táto nepatrná odlišnosť, spájajúca dva momenty, ukazuje, že dieťa narodené v jednoduchej Betlehemskej jaskyni je svetlom sveta, čo osvecuje putovanie všetkých národov. Je to prepojenie, ktoré nám okrem iného ponúka i uvažovanie zo zorného uhla viery: počas Vianoc hľadíme na vieru Márie, Jozefa a pastierov, keď stoja pred Ježišom. Dnes, na Zjavenie Pána, vidíme vieru Mudrcov, čo prišli z Východu, aby sa poklonili židovskému kráľovi.

Panna Mária spolu so svojim manželom predstavujú „koreň“ Izraela, „zvyšok“, ktorý predpovedali proroci a z ktorého mal vzísť Mesiáš. Mudrci reprezentujú národy, a v tejto súvislosti i civilizácie, kultúry a náboženstvá, ktoré sú takpovediac na ceste k Bohu, hľadajúce jeho kráľovstvo pokoja, spravodlivosti, pravdy a slobody. Na začiatku je základ, stelesnený predovšetkým v osobe Márie, ako „dcére Sionskej“. Základ Izraela, ľudu, čo pozná a verí v toho Boha, ktorý sa zjavoval patriarchom, i počas

dejín. Táto viera dosahuje svoje naplnenie v Márii, v plnosti času. V nej „bloslavenej, lebo uverila“ sa Slovo stalo telom, Boh „prišiel“ na svet. Máriina viera sa stáva základom a vzorom viery Cirkvi, ľudu Nového zákona. Tento ľud je už od svojho počiatku univerzálny. Vidíme to dnes v postavách Mudrcov, ktorí prichádzajú do Betlehema, nasledujúc svetlo hviezd a indikácie svätých kníh.

Svätý Lev Veľký píše: „Raz bolo Abrahámovi prisľúbené nespočetné potomstvo, ktoré nebude splodené podľa tela, ale z plodnosti viery“ (*Discorso 3 per l'Epifania, 1; PL 54, 240*). Máriina viera sa môže pridružiť k Abrahámovej. Je novým začiatkom toho istého prisľubu, toho istého nemienného obrazu Boha, ktorý sa teraz celkom naplňa v Ježišovi Kristovi. Ježišovo svetlo je také žiarivé a silné, že nám umožňuje pochopiť jazyk vesmíru ako aj písem, a to takým spôsobom, že všetci, ktorí sú, tak ako Mudrci, otvorení pravde, môžu ho rozpoznať a prísť kontemplovať Spasiteľa sveta. Svätý Lev ďalej píše: „Vstúp, vstúp teda do rodiny patriarchov, veľkého zástupu národov ... Všetky národy... nech sa klaňajú Stvoriteľovi vesmíru a nech je Boh poznávaný nielen v Judei, ale na celej zemi“ (*ibid.*).

V tomto kontexte môžeme vnímať i biskupskú vysviacku, ktorú som dnes ráno s radosťou udelil v Bazilike sv. Petra. Dvaja noví biskupi ostanú v službách Svätej stolice a ďalší dvaja odcestujú, aby vykonávali funkciu pápežských vyslancov v jednotlivých krajinách. Modlime sa za každého z nich, za ich službu, aby Kristovo svetlo zažiarilo v celom svete.

-js-

Benedikt XVI. sa zamýšľal nad Ježišovým vtelením a podstatou obdarovania

Vatikán 9. januára (RV) - V zaplnenej Aule Pavla VI. sa dnes konala posledná generálna audiencia vianočnej doby. Benedikt XVI. venoval svoju katechézu tajomstvu Božieho vtelenia.

„Drahí bratia a sestry,

v tomto vianočnom čase sa ešte raz zastavme pri veľkom tajomstve Boha, ktorý zostúpil z neba, aby si vzal ľudské telo. V Ježišovi sa Boh vtelil, stal sa jedným z nás, a tak otvoril cestu k svojmu nebu, v ústrety plnému spoločenstvu s ním. V našich chrámoch počas týchto dní častejšie zaznieva výraz „vtelenie“ Boha, ktorým chceme vyjadriť skutočnosť slávenú vo Vianociach: Boží Syn sa stal človekom, ako vyznávame v Kréde. Čo však znamená toto ústredné slovo pre kresťanskú vieru? Slovo vtelenie, v latinčine „*incarnatio*“ používal už sv. Ignác Antiochijský na konci prvého storočia, a predovšetkým i sv. Irenej pri uvažovaniach nad Prologom evanjelia

sv. Jána, osobitne pri vyjadrení: „Slovo sa telom stalo“ (*Jn 1,14*). Slovo „telo“ v hebrejskom význame označuje človeka v jeho celistvosti, celého človeka práve z pohľadu jeho pomínutelnosti a dočasnosti, biedy a ohraňčenosti. To znamená, že spása, ktorú priniesol Boh, vtelením sa v Ježišovi z Nazareta, sa dotýka človeka v jeho konkrétnej realite a v akejkol'vek situácii. Boh prijal ľudskú podobu, aby ju oslobodil od všetkého, čo ju od neho vzdáľuje a aby nám umožnil volať ho, v jeho jednorodenom Synovi, menom „Abba, Otče“ a stať sa naozaj Božími deťmi. Sv. Irenej potvrdzuje: „Preto sa Božie Slovo stalo človekom a Boží Syn sa stal Synom človeka, aby sa človek spojil s Božím Slovom a dostal adoptívne synovstvo, a tak sa stal Božím synom“ (*Adversus haereses, 3,19,1; PG 7,939; porov. KKC 460*).

„Slovo sa stalo telom“ je jednou z pravd, na ktorú sme si tak zvykli, že sa nás už takmer nedotýka veľkosť

udalosti, ktorú opisuje. Práve vo vianočnom čase, keď toto vyjadrenie opakovane zaznieva v liturgii, sa stáva, že sa často zameriavame na vonkajšie prvky a ozdoby sviatkov viac ako na podstatu veľkej kresťanskej udalosti, ktorú slávime. Niečo tak nemysliteľné mohol uskutočniť iba Boh a do novosti tohto posolstva môžeme vstúpiť iba vierou. Logos – Slovo, ktoré je u Boha, Slovo, ktoré je Boh (porov. Jn 1,1) a stvoriteľ sveta, skrze ktorého bolo všetko stvorené (porov. 1,3), sprevádzajúce ľudí svojim svetlom v behu dejín (porov. 1,4-5; 1,9), sa stalo telom, prebýva medzi nami, stáva sa jedným z nás (porov. 1,14). Druhý vatikánsky koncil potvrdzuje: „Boží Syn ... pracoval ľudskými rukami, myslel ľudským rozumom, konal ľudskou vôľou, miloval ľudským srdcom. Narodený z Panny Márie, sa naozaj stal jedným z nás, bol nám podobný vo všetkom okrem hriechu“ (Konšt. Gaudium et Spes, 22). Je dôležité opäť v sebe objaviť úžas nad týmto tajomstvom a nechať sa uchvátiť veľkosťou tejto udalosti: pravý Boh, stvoriteľ všetkého, ako človek kráčal po našich cestách, vstúpil do ľudského času, aby nám zjavil život, ktorým je on sám (1 Jn 1,1-4), nie však v lesku vznešenosti, ktorý prináleží svetskej moci, ale s pokorou dieťaťa.

Rád by som zdôraznil ešte ďalší aspekt. Počas Vianoc si zvyčajne vymieňame darčeky s našimi najbližšími. Niekedy to robíme i účelovo, ale vo všeobecnosti táto skutočnosť vyjadruje náklonnosť, je prejavom lásky a úcty. V modlitbe nad obetnými darmi vo vianočnej Omši „na úsvite“ (v talianskej verzii) sa Cirkev modlí: „Prijmi, Otče, v tejto noci svetla, naše dary a pre túto tajomnú výmenu premeň nás na Krista, tvojho Syna, ktorý pozdvihol človeka do tvojjej slávy“.

Myšlienka darovania je centrom liturgie a pripomína nám prvotný dar Vianoc: vo svätej noci sa Boh, ktorý si vzal telo, chcel stať darom pre ľudí a daroval seba samého. Svojho jediného Syna učinil darom pre nás, prijal naše človečenstvo, aby nám daroval svoje božstvo. Sme veľmi obdarovaní. Uvedomujeme si, keď obdarujeme my, že cena daru nie je najdôležitejšia. Ten však, čo nedokáže darovať kúsok zo seba, dáva vždy veľmi málo. Dokonca, niekedy majú finančné a materiálne dary nahradiť postoj srdca a sebadarovania. Tajomstvo vtelenia naznačuje, že Boh takto nekoná: nedaroval niečo, ale daroval seba vo svojom jednorodenom Synovi. V tomto tkvie vzor pre naše darovanie, aby naše skutky, najmä tie najdôležitejšie, boli vedené veľkodušnosťou a láskou.

Chcem vám ponúknuť ešte tretie zamyslenie: skutočnosť vtelenia Boha, ktorý sa stáva človekom ako my, sa neobmedzuje iba na slová. Môžeme dokonca tvrdiť, že on sa neuspokojuje iba so slovami, ale vstupuje do našich dejín a prijíma námahu i bremeno ľudského života. Boží Syn sa stal skutočným človekom, narodil sa z Panny Márie, v určenom čase a na konkrétnom mieste, v Betleheme, počas vlády cisára Augusta, keď Sýriu spravoval Kvírinus (porov. Lk 2,1-2). Vyrastal v obyčajnej rodine, mal priateľov, sformoval skupinu učeníkov, vyučoval apoštolov, aby mohli pokračovať v jeho

poslaní a svoj pozemský život ukončil na kríži. Tento spôsob konania Boha je silným stimulom, vyzývajúcim pýtať sa na realizmus našej viery, ktorá sa nemá obmedzovať iba na akýsi pocit, emócie, ale má vstúpiť do konkrétosti našej existencie, má sa dotknúť nášho každodenného života a prakticky ho usmerňovať. Boh sa nezastavuje iba pri slovách, ale ukazuje nám ako žiť, zdieľajúc našu ľudskú skúsenosť, okrem hriechu. Katechizmus sv. Pia X., ktorý podaktorí poznáme z detských čias, dáva na otázku: „Čo máme robiť, aby sme žili podľa Boha?“ výstižnú odpoveď: „Žiť podľa Boha znamená veriť pravdám, ktoré on zjavil, zachovávať jeho prikázania s pomocou jeho milosti, ktorá prichádza prostredníctvom sviatostí a modlitby“. Viera v sebe obsahuje podstatný aspekt, ktorý sa nedotýka iba mysle a srdca, ale celého nášho života.

Ešte jeden posledný prvok vám prekladám na uvažovanie. Sv. Ján potvrdzuje, že Slovo, Logos, bolo na počiatku u Boha, skrze Slovo všetko povstalo a bez neho nepovstalo nič z toho, čo povstalo (porov. Jn 1, 1-3). Evanjelista jasne naráža na rozprávanie o stvorení na prvých stránkach knihy Genezis a číta ho v Kristovom svetle. Toto je základným kritériom kresťanského čítania Svätého písma: Starý a Nový zákon sa vždy čítajú spolu a vychádzajúc z Nového zákona sa odkrýva hlbší zmysel Starého. To isté Slovo, ktoré od počiatku jestvuje u Boha, ktoré je Boh sám, skrze ktorého a pre ktorého bolo všetko stvorené (porov. Kol 1,16-17), sa stalo človekom: večný a nekonečný Boh vzal na seba ľudskú ohraničenosť a obmedzenosť, aby človeka i celé stvorenie priviedol k sebe. Katechizmus Katolíckej cirkvi uvádza: „Prvé stvorenie má svoj zmysel a vrchol v novom stvorení v Kristovi, ktorého jas prevyšuje jas prvého stvorenia“ (b. 349). Cirkevní otcovia prirovnávajú Krista k Adamovi, nazývajú ho „druhým Adamom“ alebo definitívnym Adamom, dokonalým Božím obrazom. Vtelením Božieho Syna nastáva nové stvorenie, ktoré je kompletnou odpoveďou na otázku „Kto je človek?“. Iba v Ježišovi sa dokonale zjavuje Boží plán s človekom: On je definitívnym človekom podľa Boha. Druhý vatikánsky koncil túto skutočnosť hojne rozoberá. Hovorí: „V skutočnosti sa tajomstvo človeka stáva naozaj jasným iba v tajomstve vteleného Slova... Kristus, nový Adam, tým, že zjavuje tajomstvo Otca a jeho lásky, naplno odhaľuje človeka človeku a ukazuje mu jeho vznešené povolanie“ (Konšt. Gaudium et spes, 22; porov. KKC 359). V tomto dieťati, Božom Synovi, ktorého kontemplujeme vo Vianociach, môžeme rozpoznať pravú tvár nie iba Boha, ale i človeka. Iba keď sa otvoríme pôsobeniu jeho milosti a denne sa ho snažíme nasledovať, uskutočňujeme Boží plán s každým z nás.

Drahí priatelia, v tomto období rozjímajme nad veľkým a zázračným bohatstvom tajomstva Vtelenia a dovoľme Pánovi, aby nás osvecoval a stále viac premieňal na podobu svojho Syna, ktorý sa pre nás stal človekom.“

Preložila: sr. Agnes Jenčíková CJ

Nie oslavovanie Boha, ale zabudnutie na Neho plodí násilie

Vatikán 8. januára (RV) - Svet dosiahne pokoj iba vtedy, ak bude brániť človek v jeho transcendentnej dôstojnosti a hájiť princípy zapísané v ľudskej prirodzenosti. To je jadrom posolstva, s ktorým sa v pondelok obrátil Benedikt XVI. k diplomatickému zboru, akreditovanému pri Svätej stolici. Príhovor si vypočulo 179 veľvyslancov - s toľkými krajinami udržuje diplomatické styky. Na prijatí sa zúčastnil i veľvyslanec SR pri Svätej stolici Jozef Dravecký. Boli tiež prítomní zástupcovia Európskej únie, Suverénneho rádu Maltézskeho rytierov a Palestínskej samosprávy.

„Cirkev je od svojho počiatku orientovaná kat'holon, zahŕňa súhrn všetkého, a v ňom všetky národy, kultúry a tradície. Toto „nasmerovanie“ Cirkvi neznamenaá vmiešavanie do života rôznych spoločností. Ma skôr vnášať svetlo do svedomia občanov týchto spoločností a vyzývať ich k práce pre dobro každého človeka a pokrok ľudského rodu.“

Benedikt XVI. to povedal v úvode príhovoru a zmienil sa o najvýznamnejších diplomatických udalostiach minulého roka. Patrí sem nadviazanie bilaterálnych vzťahov s Burundi a Rovníkovou Guineou, rovnakou ako podpis základnej zmluvy s Čiernou Horou. Tiež apoštolské cesty do Mexika, na Kubu a do Libanonu boli príležitosťou k povzbudeniu občianskych snáh tamojších kresťanov, podpory ľudskej dôstojnosti a mieru. Pokoj na zemi je však neoddeliteľne prepojený so slávou Božou na výsostiach, upozornil Svätý Otec na podobnosť z Lukášovho vianočného evanjelia.

„Evanjelista tak zdôrazňuje úzku spätosť medzi Bohom a hlbokou túžbou človeka po poznaní pravdy, uplatňovaní spravodlivosti a živote v mieri v každej dobe. Dnes sme často privádzaní k myšlienke, že pravda, spravodlivosť a pokoj sa vzájomne vylučujú a sú čímsi utopickým. Poznanie pravdy sa javí ako nemožné a snaha o jej presadenie veľakrát ústí do násilia. Podľa prevládajúceho názoru sa úsilie o pokoj redukuje na obyčajné hľadanie kompromisov, ktoré by zaistili súžitie národov a občanov v rámci jedného štátu. Avšak z kresťanského pohľadu existuje vnútorné puto medzi oslavou Boha a pokojom ľudí na zemi. Pokoj nevyplýva z obyčajného ľudského úsilia, ale skôr je účasťou na láske samotného Boha.“

Nie oslavovanie Boha, ale práve jeho zabudnutie plodí násilie, zdôraznil Benedikt XVI. a dodal: Bez vzťahu k objektívnej pravde nie je možné nastoliť autentický dialóg. Ľudské vzťahy potom riadi skryté či zjavné násilie. Ak sa človek neotvorí transcendentnú, stáva sa ľahkou korisťou relativizmu a len veľmi obtiažne jedná v zmysle spravodlivosti a pokoja.

„K súčasným prejavom zabudnutia Boha je možné priradiť tiež tie, ktoré vyplývajú z neznalosti pravej Božej tváre. Zapričínajú zhubný fanatizmus náboženskej formy, ktorý i v roku 2012 kosil obeť v niektorých krajinách, ktorých zástupcovia sú tú prítomní. Ako som už

povedal, ide tu o falzifikát náboženstva, pretože v skutočnosti náboženstvo zmieruje človeka s Bohom, osvecuje a prečisťuje svedomie a objasňuje, že každý človek je Stvoriteľovým obrazom. Pokiaľ sa totiž oslava Boha tesne viaže k pokoji na zemi, je úplne zjavné, že pokoj je Božím darom a tiež úlohou človeka, pretože vyžaduje jeho slobodnú a vedomú odpoveď.“

Významná zodpovednosť v otázke nastolenia pokoja prislúcha najmä štátnej a politickej moci. Práve jej predstavitelia sú v prvom rade povolaní k vyriešeniu viacerých konfliktov, ktorými ľudstvo neustále krváca. A to začínajúc oblasťou Blízkeho východu, ktorá má v Božom pláne výsadné postavenie, vyzýval Svätý Otec.

„Mám na mysli predovšetkým Sýriu, ktorú sužuje dlhodobé vraždenie a ktorá je dejiskom nesmierneho utrpenia civilistov. Opätovne apelujem na odloženie zbraní a začatie konštruktívneho dialógu. Pokiaľ sýrsky konflikt naďalej potrvá, zanechá za sebou zem v troskách. Nebudú v ňom víťazi, ale skôr len porazení. Dovoľte mi, pani veľvyslankyne a páni veľvyslanci, aby som vás požiadal o vyburcovanie vašich štátnych predstaviteľov. Sú naliehavo potrebné nevyhnutné dodávky pomoci, ktoré by riešili tamojšiu vážnu humanitárnu situáciu.“

Svätý Otec potom poukázal na ďalšie ohniská sváru:

„Jeruzalem, staň sa tým, čo značí tvoje meno. Mesom mieru a nie rozdelenia; prorocťvom Božieho kráľovstva a nie posolstvom nestálosti a rozporu.“

Ďalšie myšlienky Benedikta XVI. patrili irackému národu a jeho úsiliu o zmierenie a stabilitu; Libanonu a postaveniu tamojších kresťanov; severoafrickým krajinám, ktoré majú všetkým svojím občanom zaručiť náboženskú slobodu. Svätý Otec analyzoval tiež politickú a humanitárnu situáciu v Africkom rohu, vo východných oblastiach Demokratickej republiky Kongo, v Nigérii, Mali a Stredoafrickej republike.

„Dosiahnutie mieru vždy závisí na obrane človeka jeho základných práv. Táto úloha - byť v rôznej miery a rôznymi spôsobmi - náleží každej krajine a musí neustále čerpať svoju inšpiráciu z transcendentnej dôstojnosti ľudskej bytosti a z princípu zapísaných do jej prirodzenosti. V januári minulého roka ma preto potešila rezolúcia Parlamentného zhromaždenia Rady Európy, ktorá žiada zákaz eutanázie ako dobrovoľného úmyselného usmrtenia závislej ľudskej bytosti, vykonané aktívnou procedúrou alebo zanedbaním.“

Zároveň však pokračoval Benedikt XVI., musím so smútkom konštatovať, že mnohé i tradičné kresťanské krajiny, pracujú na rozšírenie potratového zákonodarstva v zmysle depenalizácie a liberalizácie interrupcií.

„Priamy potrat, zamýšľaný ako cieľ alebo ako prostriedok, je vo vážnom rozpore s morálnym zákonom. Katolícka cirkev týmto tvrdením neodopiera pochopenie a zhovievavosť, i voči matke, ale skôr chce bdiieť nad tým, aby zákon nespravodlivo nepozmenil

rovné právo na život, prisluchajúce ako matke, tak nenarodenému dieťaťu. Nedávne rozhodnutie amerického súdu pre ľudské práva, vzťahujúce sa k oplodneniu in vitro, ktoré svojvoľne redefinuje moment počatia a oslabuje ochranu života pred narodením, je tiež tak znepokojivé.“

Najmä v západnej spoločnosti sa však ľudské práva a príslušné povinnosti vykladajú veľmi zmätene, vysvetľoval ďalej Svätý Otec.

„Nezriedka sa práva zamieňajú so zjaternými prejavmi ľudskej nezávislosti, ktorá sa vzťahuje sama na seba. Neotvára sa už stretnutiu s Bohom a druhým človekom, ale skôr sa sťahuje na seba a pokúša sa uspokojiť vlastné potreby. Pokiaľ má byť ochrana ľudských práv skutočne autentická, musí brať do úvahy človeka v jeho osobnej i spoločenskej celistvosti.“

Ďalšou výsadnou cestou, vedúcou k nastoleniu pokoja, je výchova, vyzdvihol potom Benedikt XVI. Jej naliehavú nutnosť dokazuje súčasná ekonomická a finančná kríza. Vznikla kvôli tomu, že zisk bol nadradený práci a že sme sa bez brzdenia vydali cestou finančnej ekonomiky, namiesto ekonomiky reálnej. Je totiž nutné obnoviť zmysel pre prácu a jej primeraný zisk.

„Za týmto účelom je potrebné vychovávať tak, aby sme nepodliehali pokušeniu krátkodobých straníckych záujmov, ale skôr smerovali k obecnému dobru. Je nutné formovať lídrov, ktorí v budúcnosti budú riadiť verejné národné i medzinárodné inštitúcie. Tiež Európska únia potrebuje prezieravých a kvalifikovaných predstaviteľov, na ktorých budú závisieť obtiažne voľby ozdravenia európskej ekonomiky a polozenie solídnych základov jeho rozvoja. Ak pôjdu niektoré krajiny ďalej samé, nepochybne zrýchlia krok. Všetci dohromady však dôjdu iste oveľa ďalej.“

Ak nás znepokojujú rozdiely v úrokových sadzbách, oveľa väčší údiv by mali vyvolať rastúce rozdiely medzi tými nečestnými, stále bohatšími jedincami a množstvom tých, ktorí sú nezvratiteľne stále chudobnejší, poznamenal ďalej Svätý Otec. Poslednou témou jeho pondelkového príhovoru k diplomatom bolo ohrozenie mieru súvisjúce s „atentátmi na náboženskú slobodu“.

„V niektorých prípadoch je to vykazovanie náboženstva na okraj spoločnosti, inokedy neznašanlivosť či dokonca násilie voči veriacim, symbolom náboženskej identity a inštitúciám. Stáva sa, že veriacim - a najmä kresťanom - je zakázané prispievať k obecnému dobru vlastnými vzdelávacími a asistenčnými inštitúciami. Pre záchranu náboženskej slobody je úplne nevyhnutné uchovať právo na výhradu svedomia. Táto hranica slobody sa dotýka veľmi dôležitých princípov etickej a náboženskej povahy, ktorú sú zakorenené v samotnej ľudskej dôstojnosti. Sú nosným murivom každej spoločnosti, ktorá chce byť skutočne slobodná a demokratická.“

Pokoj je obyčajným slovom, ak nie je ukotvený v láske, pripomenul Benedikt XVI. Láska nie je náhradou odopieranej spravodlivosti, avšak na druhej strane

obyčajný spravodlivosť nemôže zastúpiť lásku, dodal s poukazom na viaceré cirkevné charitatívne inštitúcie a na činnosti Cirkvi pri prírodných kalamiach. V závere sa Svätý Otec obrátil k prítomným veľvyslancom slovami Pavla VI. z jeho posolstva vládcov tohto sveta na záver Druhého vatikánskeho koncilu, ktoré hovorí, aby nezapli, že hoci majú byť na zemi budovania pokoja medzi ľuďmi, veľkým pôvodcom mieru na zemi je Boh. **RV CZ**

Svätá stolica udržuje plné diplomatické vzťahy so 179 štátmi

Vatikán 8. januára (RV) - Benedikt XVI. prijal v pondelok veľvyslancov akreditovaných pri Svätej stolici. Svätá stolica v súčasnosti udržuje plné diplomatické vzťahy so 179 štátmi a je prítomná v mnohých medzinárodných organizáciách, kde má štatút pozorovateľa.

Podľa Agostina Giovagnoliho, historika z Katolíckej univerzity v Miláne, poukazuje tento vysoký počet štátov, ktorí majú záujem udržiavať vzťahy s najmenším štátom na svete, na morálnu prestíž, ktorej sa teší Svätá stolica a osobitne pápež. „Myslím si, že ide o vyvrcholenie dlhých dejín. Dejín, ktoré sa začali v modernej dobe, keď bola postava pápeža čoraz viac definovaná ako postava „spoločného otca“, pretože sa zaujíma o osudy všetkých národov. A práve na základe postavy spoločného otca sa začala rozvíjať diplomacia Svätej stolice, ktorá bola od počiatku diplomaciou pokoja. To znamená, že pápež zasahoval do sporov medzi štátmi v snahe podporiť pokoj. Táto úloha zosilnela, keď pápež stratil svet-skú moc. Z tohto pohľadu išlo o veľkú výhodu, pretože, paradoxne, strata svetskej moci značne zvýšila morálnu prestíž pápeža,“ tvrdí historik Giovagnoli. Podľa neho je diplomacia Svätej stolice v tom smere originálna, pretože sa nesnaží o obranu svojich politických a ekonomických záujmov štátu, ale koná v záujme celého sveta. Pôsobí vo viacerých organizáciách ako pozorovateľský štát a napriek tomu, že nie je ekonomickou supervelmocou, môže prispievať konkrétnym spôsobom.

Svätej stolici sa doteraz nepodarilo nadviazať diplomatické vzťahy s Čínskou ľudovou republikou. Svätý Otec pred niekoľkými dňami odovzdal vo vianočnom posolstve Urbi et orbi gratuláciu aj novému čínskemu vedeniu. Giovagnoli hovorí, že ide o istú novinku: „Všeobecne sa pápeži v posledných desaťročiach samozrejme zameriavali na katolíkov v Číne, veľmi často sa obracali na čínsky ľud, ale nikdy nie priamo na riadenie, autority Čínskej ľudovej republiky, a už vôbec nie v tak dôležitom momente, akým je vianočné posolstvo Urbi et orbi.“ Historik z milánskej univerzity to považuje za pozitívnu ofenzívu zo strany Svätej stolice a pápeža samotného. Ďalšie vzťahy by sa preto podľa neho mohli vyvíjať smerom k vzájomnému rešpektu a spolupráci. **-mf**

Novým riaditeľom vatikánskej účtarne sa stal Antonio Chiminella

Rím 7. januára (Kipa) - Antonia Chiminellu, doterajšieho zastupujúceho vedúceho účtarne Vatikánu, ustanovil Benedikt XVI. za jej riaditeľa. „Riaditeľstvo štátnej účtarne“ vatikánskej vlády vedie hlavné účtovníctvo úradov malého štátu. Rediguje všetky účtovné doklady, spravuje štátnu pokladňu a vypracúva jednak plán štátneho rozpočtu, jednak záverečnú bilanciu. Okrem toho vykonáva úlohy účtovnej kontroly. Talian Chiminello je nástupcom svojho krajana Eugenia Borgognoniho. **KIPA, preklad Ľubica Hricová**

Prefekt Kongregácie pre klérus píše matkám kňazov

Vatikán 7. januára (RV CZ) - V našej sekularizovanej západnej spoločnosti sú matky kňazov a seminaristov skutočným zdrojom opory a sprevádzania svojich synov, ktorí sa vydali na cestu duchovného povolania. Túto zvláštnu materskú rolu mnohých žien na celom svete ocenil kardinál Mauro Piacenza. Prefekt Kongregácie pre klérus tak vôbec po prvýkrát v histórii urobil v otvorenom liste „matkám kňazov a seminaristov a tým ženám, ktorí majú voči kňazom a seminaristom dar duchovného materstva“. List bol zverejnený počas slávnosti Matky Božej Bohorodičky na webových stránkach vatikánskej kongregácie. Kardinál Piacenza pripomína tiež úlohu rodiny pri zrode kňazského povolania. Pre rodinu samu je potom duchovné povolanie vlastných detí nezvratnou novosťou, ktorú nie je možné pojať ľudskými meradlami a ktorá vyžaduje od každého člena rodiny opakovanú konverziu. Účasť matky na tejto novosti povolania je niečím úplne ojedinelým. Matka každého kňaza sa tajomným spôsobom stáva „dcérou svojho syna“ a zakúša novú skúsenosť materstva v tichom sprevádzaní v modlitbe a v obeti vlastného bytia pre synov úrad. Cirkev hľadá na matky kňazov s hlbokým údivom a obdivom, uzatvára prefekt Kongregácie pre klérus. **RV CZ**

Od roku 2005 vykonali návštevu ad limina apostolorum všetci biskupi

Vatikán 9. januára (TS ČBK) - Od roku 2005 vykonali návštevu ad limina apostolorum všetci biskupi. Poslednou návštevou ad limina bola v novembri

delegácia Francúzskej biskupskej konferencie. Počas svojho sedemročného pontifikátu tak Benedikt XVI. v Ríme prijal v prvom kole biskupov všetkých krajín sveta, aby ho osobne informovali o situácii vo svojej krajine. „Poslednou delegáciou boli zástupcovia Francúzskej biskupskej konferencie,“ informoval podľa slov sekretára Kongregácie pre biskupov arcibiskupa Lorenza Baldisseriho Catholic News Service. Na jar tak začne ďalšie kolo rozhovorov, ktoré začnú návštevou zástupcovia 227 talianskych diecéz.

Kódex kanonického práva určuje, že zástupcovia episkopátu pravidelne cestujú do Ríma na návštevu „ad limina“, čiže „k hrobom apoštolov“. V súčasnosti je na svete okolo 2900 diecéz. Bežne sa podobná návšteva koná jednou za päť rokov, ale striktné pravidlo to nie je. Napríklad Francúzska biskupská konferencia navštívila Rím iba na konci minulého roka, zástupcovia Papui-Novej Guiney boli už dvakrát. Čínski biskupi nemohli do Ríma odcestovať kvôli delikátnym diplomatickým vzťahom a obmedzeniam úradu, ale zástupcovia diecéz Hong Kong a Macaou mali možnosť hovoriť so Svätým Otcom v roku 2008.

Prvé návštevy biskupov v Ríme sa začali podľa agentúry Kathpress už v roku 743, po nariadení pápeža Zachariáša; pravidlá ustanovil Sixtus V. v roku 1585. Biskupi Slovenska absolvovali návštevu ad limina apostolorum v dňoch 11. - 16. júna 2007. **TS ČBK/TK KBS**

Hovorca Svätej stolice odmieta vyjadrenia predstaveného Komunity sv. Pia X.

Vatikán 10. januára (RV) - V uplynulých dňoch priniesli niektoré medzinárodné denníky na svojich stránkach vyhlásenia Mons. Fellaya, predstaveného Komunity sv. Pia X., - lefévristov, týkajúce sa otázky považovania židov za nepriateľov Cirkvi. Páter Federico Lombardi, riaditeľ Tlačového strediska Svätej stolice, na otázky novinárov, týkajúce sa týchto vyjadrení odpovedal, že desaťročia trvajúca tradícia magistéria pápežov a Cirkvi spojená s úsilím v medzináboženskom dialógu ukazujú, že za žiadnych okolností nemožno hovoriť o židoch ako o „nepriateľoch Cirkvi“. Bez toho aby sa konkrétne dotkol vyjadrení predstaveného lefévristov P. Lombardi zdôraznil, že pozícia Katolíckej cirkvi v jej vzťahu k Židom je osobitným spôsobom vyjadrená v dokumente Druhého vatikánskeho koncilu Nostra Aetate, ako aj v slovách a činoch pápežov poukazujúc na dôležitosť dialógu so Židmi. Pripomenul zároveň významné návštevy posledných dvoch pápežov v synagógach a pri Múre nárekov v Jeruzaleme. Osobitne poukázal na návštevy Benedikta XVI. v synagóge v Kolíne nad Rýnom v roku 2005, v New Yorku 2008 a v Ríme v roku 2010. **-js-**

Kardinál Kurt Koch pre katolícky portál o „otázke liturgickej reformy“

Vatikán 7. januára (RV CZ) - „Otázka liturgickej reformy sa úzko spája so správnou interpretáciou Druhého vatikánskeho koncilu.“ V rozhovore pre katolícky portál Kath.net to vyhlásil kardinál Kurt Koch. V rozhovore, o ktorom informoval aj vatikánsky denník *Osservatore Romano*, predseda Pápežskej rady pre jednotu kresťanov poukazuje na problematiku termínu „reforma“. „Máme tu do činenia so zásadnou alternatívou,“ hovorí švajčiarsky kardinál. Je potrebné sa pýtať, či reforma je rozchod s doterajšou históriou a vytvorenie niečoho úplne nového, teda nestotožnenie sa s tým, čo by malo byť reformované. Alebo - v zhode s etymologickým významom tohto slova - je reforma priblížením sa prvotnej forme liturgie v zhode s cirkevnou tradíciou. Takzvaná „reforma reformy“, dodal kardinál Koch, spočíva v overení toho, či jej pokoncilová realizácia je v zhode so zámermi, ktoré vyjadrili konciloví otcovia. **RV CZ**

Narodenie Ježiša Krista si v týchto dňoch pripomínajú veriaci východného obradu

Vatikán 8. januára (RV) - Narodenie Ježiša Krista si pripomenuli aj veriaci východného obradu, ktorí sa riadia Juliánskym kalendárom. Po 40-dňovom období pôstu tak začali sláviť Vianoce. V chrámoch na celom svete sa konala svätá liturgia a v podvečer bohoslužby známe ako Veľké povelčerie. Napriek politickej neistote v Egypte, chcú pravoslávne cirkvi a Katolícka cirkev východného obradu toto obdobie sláviť s vierou a nádejou v budúcnosť, a to aj napriek terajším obavám. Pápež Benedikt XVI. im po modlitbe Anjel Pána odovzdal najsrdečnejšie pranie pokoja.

O ovzduší, ktoré vládne počas týchto dní v krajine, v rozhovore pre Vatikánsky rozhlas hovoril Mons. Antonios Aziz Mina, biskup Gizy: „Na Vianoce musíme mať vieru, musíme mať nádej, aj keď je situácia ťažká. Napriek tomu Vianoce ostávajú Vianocami, radosť je ukrytá v srdci a nie v politickej situácii. Stále veríme, že je možné prelomiť túto situáciu, aby mohol prísť deň skutočného pokoja, nie iba pre našu krajinu, ale pre krajiny na celom svete.“

Ako ďalej povedal, v Egypte je veľa moslimov, ktorí blahoželajú kresťanom k Vianociam, no islamskí extrémisti ich potom označujú za zradcov. Biskup Mina preto praje nielen svojmu spoločenstvu, ale aj celému svetu pokoj a súlad s Bohom. V tom podľa neho spočíva význam Vianoc. Na otázku, aké svedectvo vydá počas nasledujúceho obdobia miestna Cirkev svetu,

odpovedá: „Tento rok je plný príležitostí: je Rokom viery, je Rokom novej evanjelizácie, je rokom, v ktorom sme dostali z rúk Svätého Otca apoštolskú exhortáciu Synody pre Blízky východ v roku 2010, ktorej téma znela: Cirkev, spoločenstvo a svedectvo. Bez viery nemožno vytvoriť spoločenstvo, ani svedectvo, viera nás vedie k evanjelizácii, k vydávaniu svedectva o našej viere. Takáto je naša viera: sme malí – malí počtom, – ale sme veľkí v duchu, veľkí pretože Kristus je našou oporou, je to On, ktorý pôsobí skrze nás, skrze jeho Cirkev.“ **-mf-**

Vo Svätej zemi sa skončilo stretnutie severoamerických a európskych biskupov

Izrael 11. januára (RV) - Vo Svätej zemi sa vo štvrtok skončilo stretnutie severoamerických a európskych biskupov. Na miesto prichádzajú zástupcovia episkopátov každý rok, aby navštívili miestne kresťanské spoločenstvá a zároveň odovzdali finančnú podporu miestnym cirkvám. Vo svojom záverečnom vyhlásení biskupi vyzvali európske vlády a vlády krajín Severnej Ameriky, aby zabránili „nespravodlivosti“, akou je múr vybudovaný medzi Izraelom a Palestínskymi územiaми a zároveň zabránili Izraelu ďalšej výstavbe múru na hraniciach s inými okolitými štátmi.

Vo vyhlásení vyzdvihli neúnavnú činnosť a programy jordánskej Charity a organizácie pôsobiacej v Gaze Catholic Relief Service, ktoré sú znakom zblížovania národov a prejavom solidarnosti so všetkými. Biskupi navštívili rozličné miesta v oblasti a po osobnom oboznámení sa so situáciou sa zaviazali ku „konkrétnej podpore predovšetkým tých, ktorí najviac trpia“, ako aj „k maximálnemu úsiliu a snahe presvedčiť jednotlivé vlády o potrebe riešiť základné príčiny, ktoré stoja za všetkým týmto utrpením a konkrétnym spôsobom prispieť k nastoleniu spravodlivého mieru“. **-js-/foto archív**

Organizácia Open doors zverejnila najnovšiu správu o náboženských perzekúciách

Vatikán 11. januára (RV) - Povedomie o prenasledovaniach na základe náboženstva rastie a údaje len potvrdzujú dramatický fenomén vo svete, ktorý zasahuje veľký počet kresťanov. Píše sa o tom v najnovšej správe neziskovej organizácie Open doors, ktorá už vyše päť desaťročí pravidelne monitoruje konflikty a prenasledovanie kresťanov vo svete (od roku 1955). Vyplýva z nej napríklad, že len v Severnej Kórei je 70-tisíc veriach v pracovných táboroch.

Čína sa tento rok posunula v rebríčku najmenej tolerantných krajín z 21. na 37. miesto. Diskutabilná je aj situácia na Blízkom východe a v severnej Afrike, kde hrozbu predstavuje islamizácia. Kresťanská menšina videla podľa hovorkyne organizácie Pomoc v núdzi Marty Petrosillovej nádej v Arabskej jari. Po nej však nasledovalo obdobie dezilúzie. Mladí, ktorí vtedy vychádzali do ulíc, neboli schopní politicky sa zorganizovať a prázdno po páde predchádzajúcich režimov vyplnili rôzne hnutia, ako je Moslimské bratstvo.

„Strach spočíva práve v tom, že by po politickej diktatúre mohla nasledovať diktatúra náboženská. Veľké znepokojenie predstavuje napríklad Egypt, kde bolo zaznamenaných niekoľko alarmujúcich udalostí,“ hovorí Petrosillová a uvádza konkrétny príklad. Dve deti vo veku 8 a 10 rokov boli pred časom zatknuté na základe obvinenia, že hanobili Korán, v mene rúhania, o ktorom sa predtým v Egypte nikdy nehovorilo.

Zástupkyňa medzinárodnej organizácie spomína na situáciu v Sýrii, ktorá je podľa jej slov „omnoho zložitejšia, pretože vidíme, ako sa kresťanská menšina zmieta medzi režimami a rôznymi hnutiami tvoriacimi opozíciu. Sú nám známe infiltrácie džihadistických hnutí. Je to teda situácia, ktorá neponúka predzvesť pozitívneho vývoja a vyvoláva mnoho obáv zo strany kresťanskej menšiny,“ dodáva Marta Petrosillová.

Hovorkyňa organizácie nezabudla ani na udalosti v Mjanmarsku. Vláda síce vykonala mnoho reforiem, ale kontroly a prenasledovania, predovšetkým proti kachinskému etniku a kresťanskej menšine, pokračujú aj naďalej. „Jeden z biskupov povedal: čo sa týka ekonomického rozvoja a politickej slobody patrí Mjanmarsko ešte stále medzi posledné krajiny sveta. My, Cirkev, sme nútení pracovať pod váhou obmedzení, ktoré by boli pre západné krajiny nemysliteľné,“ uviedla Petrosillová.

Nezisková organizácia Open doors od roku 1955 pravidelne monitoruje konflikty a prenasledovanie

kresťanov vo svete. Každý rok publikuje zoznam krajín, v ktorých je situácia kresťanských veriach najdramatickejšia. -mf-

Manifestácia pre všetkých proti „manželstvu pre všetkých“ bude vo Francúzsku

Paríž 11. januára (RV CZ) - Kardinál André Vingt-Trois sa nezúčastní na pochode, ktorý v nedeľu prejde Parížom na protest proti zákonu o redefinícii manželstva. Vyhlásilo ho 34 občianskych asociácií. Predseda Francúzskej biskupskej konferencie zdôraznil, že zmena občianskeho zákonníka je otázkou týkajúcou sa všetkých občanov krajiny a nie iba úzko konfesným problémom. Moja prítomnosťou by povahu protestu oslabil, vysvetlil kardinál Vingt-Trois, a len by poskytla argumenty protistrane. Označili by potom odpor proti redefinícii manželstva na náboženské podivinstvo. Samozrejme ale manifestujúci pozdravím a je možné, že niektorí diecézni biskupi sa ako súkromné osoby k pochodu pridajú, uzavrel parížsky arcibiskup. RV CZ

Ostatky sv. Jána Bosca budú začiatkom februára v Českej republike

Praha 9. januára (TS ČBK) - Od 1. do 13. februára 2013 navštívi Českú republiku socha s ostatkami sv. Jána Bosca, ktorá počas trojročných príprav na 200. výročie jeho narodenia putuje po rôznych krajinách sveta. Don Bosco týmto spôsobom zavíta do celkom jedenástich miest v Čechách a na Morave. Svoju cestu začne 1. februára 2013 v Plzni, ďalej pôjde socha do Prahy a každý deň navštívi iné mesto. Zoznam je možné nájsť na stránkach Saleziánov. Tí v rámci prípravy na výročie, ktoré sa bude sláviť v auguste 2015, organizujú aj ďalšie akcie a súťaže. Už čoskoro bude zverejnený víťaz výtvarnej a literárnej súťaže. Saleziáni tiež vyhlásili pátranie po stopách úcty Dona Bosca v Českej republike.

Na Slovensku budú relikvie tohto svätca od 11. do konca apríla 2013.

TS ČBK/Zuzana Burdová

Kardinál George: Zákony nemôžu vytvoriť manželstvo

USA 5. januára (RV) - „Nie je v moci štátu vytvoriť niečo, čo nám sama prirodzenosť ukazuje, že je nemožné.“ Týmito slovami reagoval chicagský arcibiskup, kardinál Francis Eugene George na snahu predstaviteľov amerického štátu Illinois prijať zákon, ktorý prizná homosexuálnym zväzkom rovnaké práva, aké sú garantované riadnemu manželstvu, vrátane adopcie detí. Prijatím zákona by sa Illinois zaradil medzi ďalších deväť štátov federácie, kde už takýto zákon platí. Kardinál spolu s ďalšími biskupmi vyzval veriacich, aby sa postavili na obranu definície manželstva. V liste pripomína, že „nie je to Cirkev, ktorá manželstvo vytvorila, ono vychádza z prirodzenosti“ a „ľudský druh je založený na dvoch komplementárnych pohlaviach, mužskom a ženskom, ktorých spojením vzniká manželstvo. Toto spojenie vytvára priestor pre lásku a výchovu vlastných detí“. Štátne zákony, ktoré sa pokúšajú zaviesť tzv. „manželstvo“ medzi osobami rovnakého pohlavia, vlastne vytvárajú „právnú fikciu“. V závere dodáva, že „Kristus povýšil manželstvo na sviatosť, ktoré prevyšuje samotnú prirodzenosť, a tak štát ani Cirkev nemôžu meniť prirodzené základy manželstva“. Otázka legalizácie tzv. manželstiev medzi osobami rovnakého pohlavia je momentálne na najvyššej súdnej inštancii štátu Illinois. Najvyšší súd Spojených štátov sa v blízkej budúcnosti bude zaoberať redefiníciou federálneho zákona z roku 1996, ktorý definuje tradičné manželstvo medzi jedným mužom a jednou ženou. (OSS) -js-

V indickom štáte Západné Bengálsko sa kvôli chudobe strácajú deti

India 9. januára (RV) - Každoročne sa v indickom štáte Západné Bengálsko stratí niekoľkotisíc detí, ktoré obchodníci s ľuďmi predávajú na ilegálne, neplatené práce alebo na prostitúciu. V roku 2011 sa podľa oficiálnych štatistík stratilo 11 228 detí a celkový počet tak dosiahol viac ako 32-tisíc. Najčastejšími príčinami, ktoré nútia rodičov, prevažne z poľnohospodárskych oblastí, predávať svoje deti obchodníkom, sú chudoba a negramotnosť. Takmer 2 milióny domácností tam žije z menej ako jedného dolára na deň a „prísľub obchodníkov, že zamestnajú deti vo veľkých mestách, ostáva jedinou možnosťou na prežitie,“ poznamenáva pre agentúru Asia News náčelník polície Reynold Chhetri v Darjeelingu. Pokiaľ ide o chlapcov, tí sú zväčša zamestnaní vo veľkých mestách ako domáci pomocníci a ich zárobky sa pohybujú okolo 220

dolárov mesačne. Mladé dievčatá končia ako prostitútky a ich zárobok môže dosiahnuť až 1800 dolárov na mesiac. Podľa pátra Arula Dassa, profesora na Morning Star College v Kalkate, je táto situácia veľmi znepekujúca. Ako uviedol, vláda a spoločnosť by mali v tejto situácii zasiahnuť a urobiť všetko pre to, aby deti nachádzali iné útočisko. -js-

Dve najnavštevovanejšie mariánske pútnické miesta sú v Latinskej Amerike

Aparecida 11. januára (RV CZ) - Do Baziliky Našej Pani Nepoškvrneného Počatia v Aparecide prišli minulý rok viac než 11 miliónov veriacich (11 114 639). Informuje o tom Brazília biskupská konferencia a dodáva, že Pannu Máriu - Kráľovnú Brazílie si tak prišlo uctiť o dvestotisíc veriacich viac, než v predošlom roku. Aparecida je jednou z najnavštevovanejších svetových mariánskych svätýň. Počtom pútnikom ju prekoná mexická Bazilika Matky Božej z Guadalupe, kam ročne putuje až 20 miliónov ľudí. Najznámejším európskym mariánskym pútnickým miestom - Lourdes - každoročne navštívi šesť miliónov pútnikov. RV CZ

Súd vo Vietnami poslal za mreže štrnástich katolíkov pre údajné rozvracanie štátu

Vietnam 11. januára (RV) - Po dvojdnovom procese Občiansky súd v meste Nghe An vyniesol rozsudok nad 14 katolíckymi obvinenými z rozvracania štátu. Traja z nich boli odsúdení na 13 rokov väzenia, ostatní na trest odňatia slobody od troch do ôsmich rokov. Skupine však hrozil trest smrti. Viacero katolíckych skupín vo Vietname tvrdé tresty kritizovalo a považuje ich za snahu obmedziť slobodu prejavu. Ako uviedla agentúra AsiaNews, samotná skupina bolo obvinená, pretože sa zúčastnila na podujatí tzv. Vieta Tanu, nenásilnej skupiny podporujúcej demokraciu. Podľa svedkov obvinení často tvrdili, že ich záujmom je pomôcť obyvateľstvu. Kritizovali najmä korupciu niektorých členov strany a vlády a ich bohatstvo počas finančnej krízy. Katolícka komunita považuje proces proti nim za nemorálny. Ich obhajcovia tvrdia, že hneď po zatknutí boli podrobení mučeniu a nútení k tomu, aby sa navzájom obžalovali. -mf-

Prezident Gašparovič prijal predstaviteľov cirkví a náboženských spoločností

Bratislava 10. januára (TK KBS) - Prezident SR Ivan Gašparovič dnes prijal predstaviteľov vyše dvadsiatich cirkví a náboženských spoločností. Na tradičnom novoročnom stretnutí sa zúčastnili aj zástupcovia Konferencie biskupov Slovenska (KBS) - bratislavský arcibiskup metropolita Mons. Stanislav Zvolenský, apoštolský administrátor „sede vacante“ Trnavskej arcidiecézy Mons. Ján Orosch, banskobystrický biskup Mons. Marián Chovanec a bratislavský eparcha Peter Rusnák - a apoštolský nuncius na Slovensku Mons. Mario Giordana.

Prezident Gašparovič v príhovore okrem iného pripomenul Rok sv. Cyrila a Metoda. Označil ho za udalosť, na ktorú treba upriamiť pozornosť celého národa, pretože „pripomína hodnoty obrovského významu“ a „duchovný základ“, na ktorom stojí samostatné Slovensko. Za slová o jubileu poďakoval predseda KBS Mons. Stanislav Zvolenský. „V Katolíckej cirkvi si uvedomujeme, že je to vynikajúci čas, kedy môžeme aj sami jednotlivo, aj spoločne, nachádzať nové motívy k správnejšiemu životu,“ povedal metropolita Zvolenský.

Prezidentovi sa potom prihovorili generálny biskup Evanjelickej cirkvi a. v. Miloš Klátik a čestný predseda Ústredného zväzu židovských náboženských obcí v SR Pavel Traubner. Poďakovali za pozvanie, priblížili niektoré svoje aktivity a pridali aj niekoľko želaní do nového roka pre prezidenta, jeho manželku i celú kanceláriu. Tradičné novoročné stretnutie hlavy štátu s predstaviteľmi cirkví a náboženských spoločností ukončila spoločná eumenická modlitba za Slovensko, ktorá sa uskutočnila v Kaplnke sv. Barbory v Prezidentskom paláci.

Michal Lipiak/ foto Peter Zimen

Vyhlásenie predsedu KBS k registrácii farmakologických „potratových prípravkov“

Bratislava 11. januára (TK KBS) - Predseda Konferencie biskupov Slovenska (KBS) Mons. Stanislav Zvolenský vydal vyhlásenie v súvislosti so zverejnenými informáciami o registrácii prípravkov na vykonanie liekového (chemického) potratu v Slovenskej republike.

Vyhlásenie predsedu Konferencie biskupov Slovenska k registrácii farmakologických „potratových prípravkov“ v Slovenskej republike

V súvislosti so zverejnenými informáciami o registrácii prípravkov na vykonanie liekového (chemického) potratu v Slovenskej republike (internetová informácia Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv zo dňa 9.1.2012) vydávam nasledovné naliehavé stanovisko:

1. Úmyselné usmrtenie nenarodeného dieťaťa v živote matky vždy bolo, vždy je a vždy bude úkladnou vraždou - „ohavným zločinom“ (Ján Pavol II.). Na tom nič nemení spôsob, akým bolo zabitie počatého dieťaťa vykonané. Preto aj najnovšie rozširovanie spektra prostriedkov určených na zabíjanie bezbranných, nenarodených detí o chemické (farmakologické) potratové prípravky (napr. s obsahom mifepristonu, misoprostolu – tabletky Medabon, Mifegyn) je veľmi závažnou, smutnou skutočnosťou s mimoriadne zhubnými dôsledkami pre celú spoločnosť, osobitne však pre všetky priamo zúčastnené osoby. Ide predovšetkým o dopady morálne (hromadiace sa hriechy proti nevinnému ľudskému životu), kultúrne (šírenie a podpora kultúry smrti), ale tiež o dôsledky zdravotné, sociálne a ekonomické. Známe vedecko-odborné informácie dosvedčujú, že tieto chemické potratové prípravky prinášajú nové, nezanedbateľné riziká a následky pre zdravie i pre život samotnej ženy – matky nenarodeného dieťaťa, ktorá sa tak v dôsledku nešťastného, neraz zúfalého rozhodnutia, stáva druhou priamou obeťou farmakologického potratu.

2. Z uvedených dôvodov naliehavo žiadam zodpovedných štátnych predstaviteľov a príslušné štátne orgány Slovenskej republiky, osobitne ministerku zdravotníctva a predsedu vlády, aby mimoriadne starostlivo zvážili dôsledky svojich rozhodnutí v tejto oblasti, chránili nevinné, nenarodené deti obyvateľov Slovenska pred úmyselným zabíjaním a zasadili sa účinne v rozsahu svojich právomocí a zodpovednosti za „ochranu každého ľudského života už pred narodením“. Žiadam, aby sa neodkladne vykonali potrebné kroky na pozastavenie a následné zrušenie nedávnej registrácie potratových farmakologických prípravkov v Slovenskej republike, ako nám to umožňujú príslušné domáce i medzinárodné právne normy.

Mons. Stanislav Zvolenský
predseda Konferencie biskupov Slovenska

Biskup Chovanec predsedal sláveniu Zjavenia Pána v Banskej Bystrici

Banská Bystrica 7. januára (TK KBS) - Liturgickému sláveniu Zjavenia Pána v Katedrále sv. Františka Xaverského 6. januára 2013 predsedal banskobystrický diecézny biskup Mons. Marián Chovanec.

V homílii poukázal na význam populárne nazývaného sviatku Troch kráľov. Jeho obsahom je zjavenie Ježišovho božstva ľudstvu. Ako v homílii uviedol, Zjavenie Pána možno čítať v troch novozákonných udalostiach, v príchode mudrcov k novonarodenému Ježišovi do Betlehema, v udalosti Ježišovho krstu a v zázraku premenia vody na víno na svadbe v Káne.

Zjavenie Pána, skutočnosť, že Boh sa nám ukázal a volá nás do svojho svetla je, ako povedal diecézny biskup, výzvou aj pre nás. Ľudstvo žilo v temnotách hriechu pred príchodom Krista na tento svet a nevedelo si samo pomôcť. Ľudská osoba má pred sebou tri základné otázky. Prvou je rozlíšenie dobra a zla, druhou ako sa oslobodiť od zla a viny, treťou je zmysel života. Ako povedal Marián Chovanec, keď Sväté písmo hovorí o svetle, znamená to poznanie. „Vďaka Božiemu svetlu v knihách Starého a Nového zákona nachádzame odpovede na tieto otázky,“ dodal diecézny biskup.

Mons. Chovanec tu pripomenul Bohom dané desatoro, ako sprievodcu rozlišovania. Krista, ako cestu k odpusteniu a pokánie veriaceho, ktorý verí v Krista a prijíma jeho záchranu. Odpoveďou na tretiu životnú otázku je napokon poznanie, že Boh si človeka stvoril pre seba, aby ho pozval do spoločenstva lásky.

V závere homílie diecézny biskup povzbudil veriacich, aby rozvíjali dar viery, ktorá je svetlom do ľudského života. Tento dar si možno chrániť modlitbou, sviatosťami, čítaním a rozjímaním Svätého písma.

Slávnostné dopoludnie v banskobystrickej Katedrále zavíšil Trojkráľový vianočný koncert Katedrálneho speváckeho zboru Xaverius. **Zuzana Juhaniaková**

Trojkráľovou vodou požehnali bratia minoriti aj bratislavské štúdio Rádía LUMEN

Bratislava 11. januára (TK KBS/Rádio LUMEN) - Trojkráľovou vodou v uplynulých dňoch požehnali bratia minoriti aj bratislavské štúdio Rádía LUMEN, ktoré sídli na Spojenej škole sv. Františka. Bratia minoriti na mieste slúžia už desať rokov, okrem

priestorov rádia požehnali aj všetky triedy vrátane zborovne. „Zišli sme sa tu dnes v našej škole, aby sme aj v tomto mieste, kde prežívame starosti a radosti spolu s našimi deťmi, priniesli toto požehnanie, čiže božiu prítomnosť, ochranu pred zlom, pred vplyvom toho, ktorý nás chce obrať o to dobro, ktoré nám dáva Boh,“ povedal pri požehnaní predstavený bratov Tomáš Lesňák. **Anna Brilllová**

Občianske združenie Fórum života žiada zakázať potratové tabletky

Bratislava 9. januára (TK KBS) - Občianske združenie Fórum života s veľkým prekvapením a zhrozením zistilo, že na Slovensku bol koncom minulého roka v tichosti bez širokej odbornej či verejnej diskusie zaregistrovaný preparát určený na usmrtenie počatých detí chemickou cestou a druhý je v procese registrácie.

Chemický potrat je potrat ako každý iný. Spôsobí smrť dieťaťu až do druhého mesiaca tehotenstva, keď mu už niekoľko týždňov bije srdce a je možné zaznamenať činnosť mozgu. Chemický potrat je tiež ešte krutejší k žene, ktorá si celý proces vyhnania plodu musí prežiť v bdelom stave a navyše sa jej organizmus musí vysporiadať s rozbuškou antihormónov. To všetko môže spôsobiť zdravotné komplikácie, najmä nadmerné krvácanie, nedostatočné vyčistenie maternice a psychické problémy počas potratu i po ňom. Navyše, potrat chemickou cestou náš zákon nepozná a teda by bol v rozpore s legislatívou. V každom prípade, ak by došlo k rozšíreniu možnosti o chemický potrat, môžeme sa obávať zvyšovania počtu potratov.

Preto Fórum života dôrazne žiada zákaz používania týchto potratových preparátov a vyvodenie odbornej a politickej zodpovednosti za ich registráciu takýmto pokútnym spôsobom. Žiadame predsedu vlády Róberta Fica a ministerku zdravotníctva Zuzanu Zvolenskú, aby preukázali, že nechcú byť zodpovední za rozširovanie potratov na Slovensku, aby zastavili resp. zrušili registráciu týchto preparátov a nedovolili, aby sa ich používanie dostalo do praxe.

„Hanbím sa za Slovensko, zaregistrovali sme bez diskusií pripravok, o ktorom sa v Českej republike vedie spoločenská a odborná diskusia. K vlastnému národu sa správame ako barbari. Je mi z toho zle a smutno,“ komentoval skutočnosť zaregistrovania potratovej tabletky podpredseda Fóra života Marek Michalčík. **Fórum života**

Gréckokatolíci začali prvé Metropolitné zhromaždenie pri vzácných relikviách

Prešov 8. januára (TK KBS) - Sviatok Zhromaždenia k sv. Jánovi Krstiteľovi 7. januára 2013 sa zapíše medzi slávnostné a historicky dôležité dni Gréckokatolíckej metropolitnej cirkvi sui iuris (vlastného práva) na Slovensku. Archijerejskou svätou liturgiou v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove sa v ten deň začalo prvé Metropolitné zhromaždenie tejto cirkvi.

Prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ ho dekrétom slávnostne zvolal a otvoril za účasti košického eparchiálneho biskupa Milana Chautura CSsR, bratislavského eparchiálneho biskupa Petra Rusnáka, 150 kňazov z celej metropolie, rehoľníkov, rehoľníč, bohoslovcov a veriacich. Zveril ho pod ochranu Presvätej Bohorodičky, patróna Prešovskej archieparchie sv. Jána Krstiteľa, patrónov Košickej eparchie svätých Cyrila a Metoda a patrónov Bratislavskej eparchie svätých apoštolov Petra a Pavla.

Slávnosť bola umocnená uložením a uctením vzácných relikvií, ktoré sú darom pre prešovskú gréckokatolícku katedrálu a sú v nej od tohto dňa natrvalo vystavené k verejnej úcte. Sú to prvostupňové relikvie sv. Jána Krstiteľa, sv. prvomučeníka Štefana a sv. Anastázie, panny a mučenice, ako aj druhostupňové relikvie sv. Filipa Nériho, sv. Antona Padovského, vyznávača a Učiteľa Cirkvi, a sv. Filomény, panny a mučenice. Všetky sú umiestnené v jednom relikviári. Stávajú sa ďalším duchovným obohatením tejto katedrály.

Z rozhodnutia Rady hierarchov prvou etapou, prvým stupňom Metropolitného zhromaždenia bude Archieparchiálne zhromaždenie Prešovskej archieparchie a Eparchiálne zhromaždenie Košickej eparchie, ktoré začali zároveň v ten deň, a Eparchiálne zhromaždenie Bratislavskej eparchie, ktoré začne 30. januára 2013. Závety zhromaždení na úrovni archieparchie a eparchií možno očakávať v druhej polovici budúceho roka a budú podkladom pre zhromaždenie celej metropolitnej cirkvi. Ide teda o dlhodobjší proces, ktorý má svoj časový harmonogram a počas ktorého bude priestor pre široký dialóg vo vnútri cirkevného spoločenstva, aby bolo schopné viesť dialóg navonok, a to zrozumiteľným ohlasovaním Ježiša Krista a životom podľa evanjelia.

Vladyka Ján v homílii vyjadril vieru, že zhromaždenie bude prínosom pre kňazov a veriacich. Prirovnal ho k Biskupskej synode o novej evanjelizácii na odovzdávanie kresťanskej viery v Ríme, pretože aj nám pôjde o obnovu viery, a to aj v kontexte slávenia Roka viery a Jubilejného roka sv. Cyrila a Metoda: „Každý musíme robiť pokánie a začať od seba. Evanjelium má Božskú moc. Len mu potrebujeme znova uveriť a žiť podľa neho. Dnes začíname Metropolitné zhromaždenie. Neodfláknime túto prácu

v dekanátoch a vo farnostiach. Vyzývam vás, bratia a sestry, aby ste spolupracovali na dobrom diele Metropolitného zhromaždenia a modlili sa za jeho úspešný priebeh a požehnané ovocie“, povedal metropolita.

Arcibiskupa a metropolitu Jána pri príležitosti 10. výročia jeho biskupskej vysviacky, ktorú prijal 6. januára 2003 z rúk bl. Jána Pavla II. v Bazilike sv. Petra v Ríme, ako aj všetkých zhromaždených listom pozdravil emeritný prešovský biskup Ján Hirka. Záver slávnosti patril Molebenu vyzývania Svätého Ducha pred začiatkom cirkevného zhromaždenia, ktorému predsedal vladyka Milan.

Metropolitné zhromaždenie je poradné spoločenstvo metropolitnej cirkvi sui iuris, ktoré metropolitovi a Rade hierarchov poskytuje radu v záležitostiach väčšieho významu, najmä apoštolátu a cirkevnej disciplíny, so zreteľom na súčasnosť a spoločné dobro Cirkvi. Predsedá mu metropolita, ktorý ho má zvolať raz za päť rokov. Gréckokatolícka cirkev na Slovensku bola na metropolitný stupeň povýšená Svätým Ocom Benediktom XVI. pred piatimi rokmi 30. januára 2008. Okrem biskupov a iných členov zhromaždenia ex offio (z úradu), zástupcov rôznych cirkevných inštitúcií a cirkevných laických hnutí sú na ňom prítomní aj volení zástupcovia kňazov a laických veriacich z jednotlivých farností a protopresbyteriátov (dekanátov). Všetci duchovní a laickí veriaci metropolitnej cirkvi majú právo navrhovať témy, z ktorých metropolita vyberie tie, ktorými sa zhromaždenie bude zaoberať. Vybrané témy, ktoré budú prerokované v odborných komisiách, sa opäť vrátia na prediskutovanie do protopresbyteriátov a farností, aby sa nakoniec prerokovali na záverečnom zhromaždení, ktorého závery budú publikované v záväznom dokumente, aby slúžili ďalšiemu rozvoju života duchovenstva, rehoľníkov a veriacich. Obdobne to platí v prípade archieparchiálneho zhromaždenia, ktorému predsedá arcibiskup, a eparchiálneho zhromaždenia, ktorému predsedá eparchiálny biskup.

Relikvie dostal vladyka Ján Babjak SJ ich dostal ako vzácny dar pre prešovskú katedrálu od archimandritu Antiochijskej cirkvi Stephana J. Kostera. Na dekréte je uvedené, že sú na slávu svätého trojediného Boha a na česť a slávu jeho svätých a že ide o dar pre Katedrálny chrám sv. Jána Krstiteľa v Prešove z milosti grófa Juraja Pikkodomini na pamiatku otca Emila Šemetkovského a jeho manželky Márie, rod. Mart'ákovovej a všetkých kingstonských farníkov pochádzajúcich z prešovského regiónu.

Eubomír Petrik

Rok 2013 v Nitrianskej diecéze v duchu Roka viery a Jubilejného roka

Nitra 7. januára (TK KBS) - Rok 2013 bude v živote Nitrianskej diecézy, tak ako aj ostatných slovenských katolíckych diecéz, v znamení Roka viery a Cyrilo-metodského jubilea. V Nitrianskej diecéze bude od 7. januára pokračovať putovanie relikvie svätého Cyrila. Celý proces vzdávania úcty k svätému Cyrilovi v jednotlivých dekanátoch – takouto formou - bude trvať do konca júna. Nitriansky biskup Mons. Viliam Judák konštatoval, že putovanie relikvií po farnostiach diecézy má „veľmi krásny ohlas, je to taká výzva pre domácich, ktorí sa vedú (...) zorganizovať, vedú pripraviť naozaj krásnu slávnosť, lebo je to niečo jedinečné“, povedal.

Vo februári sa kňazi a veriaci Nitrianskej diecézy pripoja k celoslovenskej púti veriacich do Ríma. V marci budú prebiehať v metropole diecézy mestské ľudové misie. Bude do nich zapojených všetkých šesť rímskokatolíckych farností, rehole a kongregácie, pôsobiace v Nitre. V Nitre 5. júla vyvrcholí slávenie Cyrilo-metodského jubilea národnou púťou. Tento rok budú prichádzať na Nitriansky hrad pútnici zo všetkých dekanátov biskupstva.

V Nitrianskej diecéze v roku 2013 budú dokončené opravy Nitrianskeho hradu vrátane interiéru Katedrály svätého Emeráma. V Gotickej priekope bude v lete pokračovať projekcia filmov, pripravujú sa tematické večery o histórii Nitrianskeho hradu. V Katedrále sa každú prvú nedeľu v mesiaci budú konať koncerty, zamerané k Cyrilo-metodskému jubileu.

Čo sa týka prezentácie fresky s motívmi zo života a oslávania Panny Márie, pred niekoľkými týždňami sa stretla medzinárodná komisia odborníkov, vrátane čelných predstaviteľov celoslovenského aj nitrianskeho pamiatkového úradu. Jej stanovisko znelo: fresku ponechať na pôvodnom mieste. Oltár snímania z kríža bude presunutý pravdepodobne na opačnú stranu dolnej lode chrámu, kde sa teraz nachádza Oltár sv. Jána Nepomuckého. Detaily jeho umiestnenia zatiaľ nie sú známe. Toto odporúčanie komisie by mal oficiálne akceptovať aj pamiatkový úrad.

Freska podľa odborníkov pochádza zo 14. storočia a je podľa nej unikátna a v našej oblasti ojedinelá. Stejná, kde sa nachádza novoobjavená freska, sa bude musieť ešte doriešiť. Ide totiž o barokovú stavbu, objavili sa tam gotické klenby, vedľa oltára sú ešte aj staršie maľby, ktoré sa však už nebudú odkrývať, sú tam ďalej aj sedílie. Podľa slov nitrianskeho biskupa Mons. Viliama Judáka, sa to „musí zosúladiť“.

Konečné riešenie ešte nie je určené. Freska po nevyhnutných úpravách miest, kde bol donedávna upevnený Oltár snímania z kríža, sa nasvieti, aby bola verejnosti dostatočne prístupná a pridá sa k tomu aj vysvetľujúca legenda, aby návštevník rozumel tomu,

o čo ide. Do 5. júla by sa tieto práce mali ukončiť, vrátane rekonštrukcie interiéru katedrály. Pod hradom sa pripravuje výstavba zariadení, podporujúcich ešte väčšiu vybavenosť pre turistov.

V Nitre tento rok vyrastie kaplnka zasvätená svätému Cyrilovi a Metodovi.

Miroslav Lyko

Špirituála Jána Čarnogurského si pripomenuli v obci Malá Franková

Malá Franová 9. januára (TK KBS) - Pri príležitosti výročia smrti kňaza a špirituála Jána Čarnogurského sa v nedeľu 5. januára 2013 zišli veriaci a kňazi v Kostole sv. Jozefa v Malej Frankovej v Kežmarskom okrese. V obci, kde sa tento kňaz narodil, slávil za neho svätú omšu špirituál Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskej Kapitule – Spišskom Podhradí Mons. Jozef Bielač. Po bohoslužbe sa prítomní pri hrobe pomodlili za spásu jeho duše. V budove školy, ktorú navštevoval, iniciovali laici prípravný výbor Občianskeho združenia špirituála Jána Čarnogurského, ktorého cieľom je šíriť dobré meno a heroické čnosti tohto kňaza.

Ján Čarnogurský sa narodil 10. januára 1904. Študoval filozofiu a teológiu v Ríme. V roku 1927 vstúpil do tretieho rádu sv. Františka z Assisi a v roku 1928 bol vysvätený na kňaza v Ríme pre Spišskú diecézu. Vo veku 32 rokov bol ustanovený za špirituála v Kňazskom seminári na Spiši. Vyznačoval sa láskou k chudobe a asketickým spôsobom života. Zomrel nečakane počas pešej púte spišských bohoslovcov na Mariánsku horu v Levoči 1. júla 1938 vo veku 34 rokov. Básnik Janko Silan napísal o ňom báseň pri príležitosti jeho smrti, v ktorej ho otvorene nazýva svätcom a hovorí o jeho čnostnom a asketickom živote. Viktor Trstenský v čase jeho smrti vydal svedectvo o jeho povesti svätosti, ktorá sa zachovala a existuje dodnes.

Ján Duda

Úmrtie: zomrel kňaz Jozef Ilavský

Košice 5. januára -V skorých ranných hodinách 5. januára zomrel kňaz košickej arcidiecézy Jozef Ilavský. Pohrebné obrady a sv. omša za zosnulého kňaza sa konali 8.1.2013 v Kostole sv. Michala archanjela v Kendiciach.

Kňaz Jozef Ilavský sa narodil 18.12.1922 v Kendiciach. Kňazskú vysviacku prijal 19.6.1949 v Košiciach. Svoju kňazskú službu vykonával: 1949 Snina, 1951 Kamenica nad Cirochou, 1954 Vranov nad Topľou, 1957 Michalovce, 1958 Jenkovce, 1984 Tibava, 1990 Torysa, od roku 2000 bol na dôchodku.

-mb-

Diváci môžu zhodnotiť v ankete vysielanie katolíckej televízie LUX

Bratislava 7. januára (TK KBS) - Diváci môžu v ankete vyjadriť svoje názory na vysielanie katolíckej televízie LUX. Anketa obsahuje niekoľko otázok, pomocou ktorých chce televízia zistiť, či ju diváci sledujú cez satelitný, terestriálny alebo káblový príjem, v ktorých časoch v priebehu dňa ju majú zapnutú a ktoré programy sú pre nich zaujímavé. Otvára tiež otázku, aký druh programov by diváci na obrazovkách Televízie LUX privítali. „Naša televízia chce svojim divákom ponúkať kvalitný program, ktorý bude zároveň zodpovedať ich potrebám a záujmom,“ zdôvodňuje anketu Ján Buc, riaditeľ TV LUX. Krátky dotazník môžu diváci vyplniť on-line na stránke www.tvlux.sk.

Eva Hrešková

Na kňazskej rekolekcii aj o úlohe služobného kňazstva

Banská Bystrica - Badín 10. januára (TK KBS) - Diecézni i rehoľní kňazi Banskobystrickej diecézy sa v úvode roku 2013 stretli a zjednotili v modlitbe s diecéznym biskupom Mons. Mariánom Chovancom. Prvé celodiecézne stretnutie kňazov s biskupom sa uskutočnilo 9. januára 2013 v Kňazskom seminári sv. Františka Xaverského.

Diecézny biskup Chovanec sa im prihovril i v homílii, v ktorej sa zameril na úlohu služobného kňazstva v Cirkvi a vo svete. Poukázal na tri podstatné charakteristiky služobného kňazstva, ktoré sú jeho služba, kolegiálnosť a osobná zodpovednosť kňaza.

„Väčšieho služobníka ako Ježiš niet,“ okrem iného pripomenul diecézny biskup. Povzbudil kňazov, aby sa čím viac snažili podobať Kristovi i v tomto. Poukázal tiež na kolegiálnosť, ktorú vnímame už keď si Pán od začiatku povoláva dvanásť učeníkov. „Len vtedy môžeme hovoriť, že žijeme služobné kňazstvo, keď žijeme túto kolegiálnosť, kňazi s biskupom a biskupi s pápežom,“ zdôraznil Chovanec. Pri osobnej zodpovednosti biskup okrem iného podčiarkol, že Boh chce cez kňazov konať ako cez rozumné nástroje a je dobré, aby si kňaz uvedomil veľkú dôstojnosť tohto ale i to, že svet ho potrebuje, Boh ho potrebuje.

Program celodiecézneho stretnutia pokračoval vo veľkej aule, kde cirkevný historik Gabriel Brendza vystúpil s prednáškou k téme Roku Viery a jubilejného roku príchodu sv. Cyrila a Metoda na Slovenské územie. Brendza v príspevku vyzval na objavovanie prítomného cyrilometodského dedičstva v bývalom i súčasnom náboženskom i kultúrnom živote

Slovákov. Ako podotkol, cyrilometodské dedičstvo v národe nie je mŕtve. V súvislosti s výročím II. Vatikánskeho koncilu Brendza upozornil na pontifikáty a vzácne osobnosti Jána XXIII. a Pavla VI.

V spoločnej pracovnej časti sa biskup Marián Chovanec obrátil na spoločenstvo kňazov s niekoľkými novými organizačnými návrhmi. Diecézny biskup ich taktiež pozval spolu s veriacimi na diecéznu účasť na Národnej púti do Ríma v dňoch 26. až 28. februára 2013.

Zuzana Juhaniaková

Združenie kresťanských spoločenstiev mládeže má nový projekt k Roku viery

Bratislava 8. januára (TK KBS) - Po predstavení modlitbovej kampane Adoptuj si politika prichádzajú účastníci Líderskej animátorskej školy s ďalším projektom. Tento raz ponúkajú animátorom malých spoločenstiev námety na stretnutia počas Roka viery. Projekt zastrešuje Združenie kresťanských spoločenstiev mládeže (ZKSM).

Cieľom Líderskej animátorskej školy je zjednotiť lídrov mládežníckych spoločenstiev a hľadať konkrétne možnosti spolupráce na celoslovenskej úrovni. K tomu napomáhajú pracovné skupiny. Skupina projektu „Tvoja vec“ odštartovala v januári modlitbovú kampaň Adoptuj si politika. Ďalšia sa venuje príprave metodických materiálov.

„Keďže tento rok je rokom viery, chceme animátorom ponúkať pravidelný prísun námetov na stretnutia, ktoré môžu použiť vo svojich spoločenstvách. Preto prichádzame s projektom Rok viery so ZKSM,“ uviedla Zuzana Vengliková, zodpovedná za projekt. Od januára do októbra budú dvakrát mesačne na stránke www.Animator.sk pribúdať nové metodické materiály k tejto téme. „Spoločne tak absolvujeme dvadsať stretnutí, na ktorých budeme rozoberať témy, ako napríklad: ako si udržať nádej v tomto svete, čomu skutočne veria kresťania, ako robiť kroky viery a podobne. Zamyslíme sa aj nad príkladmi biblických postáv, ktoré si aj v ťažkých životných situáciách udržali vieru v Boha,“ vysvetlila Zuzana Vengliková.

Program je vhodný pre mládežnícke spoločenstvá, ktoré sa pravidelne stretávajú. Metodické pokyny sú podrobné, preto sú vhodné aj pre menej skúsených animátorov. Materiály budú obsahovať aj pracovný list pre účastníkov. Nebudú chýbať pútavé aktivity, zaujímavé otázky a tvorivé úlohy. „Chceme spolu s Cirkvou na celom svete prehĺbiť svoju vieru a prežiť tento rok ako duchovnú obnovu vo svojich spoločenstvách,“ dodala Vengliková.

Marika Janusová

Trojkráľová vôňa kadidla v podobe novej knihy

Koncom roka 2012 vydali v Prahe sestry Paulínky vo svojom vydavateľstve knihu kňaza Banskobystrickej diecézy doc. ThDr. Petra Cabana, PhD. s názvom Kadidlo a vonné látky v Biblii a v liturgii. Kniha sa zaoberá zaujímavou tematikou kadidla a vôní v Biblii, ako aj v praktickom liturgickom použití. K slávnosti Zjavenia Pána je zvlášť aktuálna stať, ktorá skúma kadidlo ako dar mudrcov z Východu.

Už názov knihy Petra Cabana v znení Kadidlo a vonné látky v Biblii a v liturgii upúta. Kadidlo sa častokrát používa vo svätej omši, no jeho symbolika nie je každému známa.

Hovorí sa, že obal predáva knihu. Je jednoduchý a decentný, s umeleckou fotografiou kadidla uprostred, žltou oranžovou farbou. Čo sa týka obsahu knihy, možno ho rozdeliť na úvod, päť kapitol a záver. V úvode publikácie autor približuje východiská pre danú problematiku. Vyjadruje sa k tomu, čo ho viedlo bližšie skúmať tému vonných látok a kadidla v liturgii.

Prvá kapitola sa venuje kadidlu z biologického a chemického pohľadu, čitateľ v nej nájde dokonca popis pokusu o chemickú analýzu tejto látky a jeho výsledky, ktoré Caban trefne dopĺňa grafickým znázornením. Záujemcovi približuje, čo to vlastne kadidlo je, odkiaľ pochádza a ako sa získava.

Ďalej autor približuje etymológiu pojmu kadidlo, trojdimenzionálnu symboliku kadidla, ako aj prvé zmienky o jeho využívaní v starovekých kultúrach. Prínosné to môže byť i pre osoby zaoberajúce sa prírodnými vedami, pričom všetky tieto poznatky, či už chemické zloženie kadidla alebo jeho etymologický pôvod, obohatí rozhľad obidvoch skupín ľudí.

V druhej kapitole sa autor venuje využitiu kadidla v Starom zákone, v tretej kapitole v Novom zákone, pričom možno sledovať, ako sa v jednotlivých obdobiach menil význam i použitie kadidla.

Štvrtá kapitola pojednáva o postoji kresťanov ku kadidlu v prvých storočiach a posledná sa venuje súčasnému využívaniu kadidla v kresťanských bohoslužbách.

Autor Peter Caban v každej kapitole vyčerpá danú tému, pričom sa vyhol dlhým opisom. Opieral sa skôr o fakty z pobytov v zahraničí, napríklad na polostrove Athos, ktorý je svetovým producentom kadidla. Autor ďalej využíval poznatky z viacerých vedeckých oblastí, čím nastolenú tému vôní a incenzu priblížil čitateľovi z viacerých strán.

Čo sa týka cieľovej skupiny čitateľov, táto vedecká monografia môže byť vynikajúcim materiálom pre odborníkov, skúmajúcich túto oblasť, no aj pre laikov, ktorých tematika zaujíma. Popri jej vysokej odbornosti

a vedeckosti je písaná pútavo a zrozumiteľne, hoci ju slovenský čitateľ dostáva v českom jazyku. Je potrebné podčiarknuť, že autor sa pustil do skúmania oblasti, o ktorej zatiaľ publikácie nie sú. O to väčší teda môže byť prínos týchto poznatkov, ktorý ocenia nielen odborníci, vedecky študujúci liturgiku, ale aj široká verejnosť.

Podľa slov autora, vône sprevádzajú človeka celý život a pôsobia na neho. Napríklad v psychológii sa čoraz viac začína presadzovať liečba pomocou vonných látok – aromaterapia. Kniha sa zaoberá aromatickými látkami, využívanými v liturgii, ktorá je stredobodom duchovného života veriaceho kresťana – katolíka. Aj vďaka tejto vedeckej monografii sa veriaci môže bližšie priblížiť k symbolu kadidla vo svätej omši, zvlášť v tomto Trojkráľovom období.

Natália Zbiňovská

Záchrana vzácných interiérov chrámov v Hrabovej Roztoke a Topoli

Prešov 9. januára (TK KBS) - Vzácné interiéry z Kostola sv. Bazila Veľkého v Hrabovej Roztoke a chrámu sv. Michala Archanjela v Topoli sa snaží zachrániť Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov. Ide o súčasť projektu, na ktorom sa podieľa už niekoľko rokov spolu s odborníkmi z Pamiatkového úradu SR. V Oblastnom reštaurátorskom ateliéri v Bratislave sa snažia zrenovovať ikonostasy, truhlice, prestolovy, procesiové kríže a iné kultúrne pamiatky.

Ikonostas z Hrabovej Roztoky pochádza z polovice 18. storočia, kedy bol postavený aj kostolík, na ktorom prebiehala v roku 2000 oprava exteriéru. V roku 2003 boli z chrámu odcudzené hlavné ikony. Vzhľadom na to, že vzácny ikonostas bol v zlom až havarijnom technickom stave, pamiatka si vyžadovala urýchlený záchranný a odborný reštaurátorský zásah. Aj zachovaný neskorobarokový ikonostas z dreveného gréckokatolíckeho chrámu v Topoli z polovice 18. storočia bol vo veľmi zlom až havarijnom stave. Ikonostas pochádza zo staršieho chrámu okolo roku 1700, ktorý bol v polovici 18. storočia renovovaný. Niektoré ikony sú z konca 17. storočia. V etape reštaurovania v roku 2012 boli všetky chýbajúce a deštruované prvky oltárnej architektúry, rezbárske dekoratívne články a sochárska výzdoba a deštrukcie drevnej hmoty rekonštrukčne dorezané a stolársky obnovené.

Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov financuje záchranu interiérov vďaka finančným prostriedkom z programu Ministerstva kultúry SR. Obnovme si svoj dom.

Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov